

LAP

MEDLEMSBLAD

Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere

ÅRGANG 18
VINTER 2016

nr. **4**

En personlig beretning

SE SIDE 17

Lighed i sundhed - praksis der virker

SE SIDE 28

PSYKIATRITOPMØDE

2016

SE SIDE 14

LAP ØNSKER ALLE
MEDLEMMER EN
GLÆDELIG JUL
OG GODT NYTÅR



HØJDEPUNKTER



Tekst : Karl Bach Jensen

Sidst i november måned var ca. 60 aktive og engagerede LAP-medlemmer samlet til et vellykket og konstruktivt medlemstræf på Danhostel i Hillerød. Et medlemstræf, der fik mig til at reflektere over en række højdepunkter i de mere end 35 år, hvor jeg har været psykiatropolitisk aktiv på nationalt og internationalt niveau.

Det var her i Hillerød LAP i december 2014 var vært for en vellykket konference og generalforsamling i det europæiske netværk (ENUSP), jeg var med til at stifte i 1991. For nylig var jeg sammen med Katrine Wiedersøe til seminar i netværket, hvor nye og yngre kræfter fra både vest- og østeuropæiske lande har taget over og fremhævede Hillerød konferencen som en af deres allerbedste oplevelser.

På medlemstræffets aftendialog med Edah Maina fra Kenya gik det op for mig, hvor meget en anden stor begivenhed, nemlig den verdenskonference, LAP var vært for i Vejle i 2004, havde betydet - ikke kun for udviklingen af psykiatribrugetbevægelsen i Afrika - men også for Edahs personlige karriere. Ifølge Edah var det hendes deltagelse i Vejle-kongressen, der gav hende forudsætningerne for at lykkes med sit kandidatur til FN's handicapkomite. Udover Gabor Gambos fra Ungarn er Edah den eneste tidligere psykiatribruget, der har været medlem af komiteen, og hun gjorde i øvrigt et uudsletteligt indtryk, da jeg i 2014 som deltager i den danske NGO delegation overværede komiteens "eksamination" af

Danmark. Med sine enkle og skarpe spørgsmål til de officielle ministerielle repræsentanter afslørede hun, hvor lidt man i Danmark respekterer konventionens bestemmelser, når det kommer til personer med psykosociale handicap.

Et højdepunkt var det selvfølgelig også, da handicapkonventionen blev endeligt vedtaget i 2007 med mange væsentlige bidrag fra det verdensomspændende netværk – WNUSP, som jeg og LAP igennem årene har været med til at skabe og udvikle. Det nyligt indgåede forlig mellem alle folketingets partier undtagen Enhedslisten (om "forebyggelse af vold på bosteder") viser desværre, at der stadigvæk forestår et stort arbejde med at oplyse om og arbejde for at konventionens artikler om selvbestemmelse, inklusion og rimelig tilpasning mv. også skal respekteres, når ens handicap har at gøre med det mentale og psykosociale. Ikke nok med at man ikke vil respektere og efterleve konventionens artikler og handicapkomiteens anbefalinger, når det gælder afvikling af særlovgivning om tvang i psykiatrien og (ofte langvarige) behandlingsdomme med den pseudoagtige begrundelse, at det ikke er et handicap at være sindsygt i lovens forstand! Nu har man helt i modstrid med konventionens artikel 14, om at man under ingen omstændigheder må frihedsberøve borgere på grund af deres handicap, direkte indført handicap (nedsat funktionsevne) som et af kriterierne for at kunne frihedsberøve til en ny form for tvangsanbringelse



på de kommende ”socialpsykiatriske afdelinger”. Argumentationen er tilsyneladende, at handicap kun nævnes som et ud af flere kriterier, der skal være opfyldt. Imidlertid blev et forslag om at tilføje et ”ikke kun” foran på grund af handicap i artikel 14 fravalgt i de afgørende forhandlinger inden konventionens endelige vedtagelse – så den begrundelse holder altså slet ikke vand!

De mærkværdige nye ”socialpsykiatriske afdelinger” skal fremover fungere som midlertidigt bosted for psykiatribrugere, som kommunerne dømmer ude fra eksisterende boformer. Hvor langvarige ufrivillige ophold på de nye afdelinger kan komme til at vare, hersker der stadigvæk usikkerhed om, idet forliget er indgået i de sene nattetimer og ledende ministerielle embedsmænd og diverse ordførere har forskellige opfattelser af, hvordan forligsteksten skal læses. Desværre er det her blot et af mange eksempler på, hvordan ny lovgivning ofte bliver til på en meget uskøn og forhastet måde!

Til højdepunkterne gennem årene hører også en aktion helt tilbage i 1984, hvor Galebevægelsen havde sin årlige sommerlejr i Strib tæt ved Middelfart og gennemførte en række meget vellykkede og mediedækkede aktioner, der var med til at afsløre den udbredte voldsudøvelse over for patienter på Middelfart psykiatriske sygehus og andre tidligere statshospitaler. I dag fokuserer mediernes som regel udelukkende på vold og trusler begået af patienter og beboere på diverse afdelinger og bosteder. At

der også udøves direkte og indirekte vold fra personalets side, og at personaleadfærd ofte er med til at skabe frem for at forebygge konflikter, er der alt for lidt opmærksomhed om. Det er således udelukkende ombudsmandens fortjeneste, at det nu er kommet frem i lyset, at en beboer på et bosted på Djursland sidste år blev dræbt i forbindelse med fysisk magtanvendelse fra personalets side. Hvor var de landsdækkende medier og overskrifter lige i den drabssag?

Det var selvfølgelig også et højdepunkt for mig, da vi - efter mere end et års forberedelse - i 1999 lykkedes med stiftelsen af LAP. Godt nok har vi ikke opnået alt det, vi gerne ville i de 16½ år, der er gået. Ofte har det været op ad bakke og mere handlet om at undgå yderligere forringelser og indskrænkninger af vores rettigheder end at lykkes med egentlige forbedringer. Når man færdes i diverse faglige miljøer rundt omkring i landet, er det imidlertid helt uomtvisteligt, at vi som forening på mange måder har været med til at sætte dagsordenen og sætte vores præg på dele af samfundsudviklingen. Tænk blot på LAP København/Frederiksborgs succes med og prismodtagelse for sine Vendepunkts-kurser og på LAP's engagement i diverse netværk, herunder det pt. meget succesfulde landsdækkende Peernetværk.

Som det nok er mange af dette blads læsere bekendt, har jeg personligt valgt at gå på pension og i hvert fald indtil videre nedtone mit engagement i LAP. Det er mit håb, at LAP også fortsat vil tage konstruk-

tivt fat i de mange udfordringer, der trænger til at stemmen ”intet om os – uden os” bliver hørt og taget alvorligt. Min afløser som udviklingskonsulent, Jakob Brixtofte Petersen, er allerede trukket i arbejdstøjet – tag rigtig godt imod ham! ■

KÆRE KARL

LAP har været godt hjulpet gennem alle disse år med din indsats som konsulent, ydermere har du jo selv været med ved opstarten af denne helt specielle forening - Danmarks eneste brugerforening startet og drevet udelukkende af psykiatribrugere. Alle, der kender dig, ved, at du lægger hele din sjæl i arbejdet, og meget er lykkedes. Tak fordi vi har sådan en god forening i dag. Vi takker dig på vegne af LAP, LL, medarbejderne og FU for slid og slæb, mange gode resultater og tålmodighed!

Nu skal vi også videre og byder derfor velkommen til vores nyanstattede konsulent Jakob Brixtofte Petersen! (se side 32). Vi ser frem til et godt samarbejde, hvor vi spiller videre med de bolde, der er i luften, og selvfølgelig også griber de bolde, som fremtiden vil bringe.

På vegne af landsledelsen vil vi gerne takke alle medlemmer og samarbejdspartnere for et godt samarbejde i 2016 og ønske alle en god jul og et godt nytår, vi håber at det gode samarbejde fortsætter i 2017.

*Bettina Kræmer Mærsk,
Hanne Wiingaard og
Hanne Skou Kadziola*

indhold



28//

Lighed i sundhed -
praksis der virker



14//

Psykiatritopmøde 2016



02// Leder

06// Folkemøde på Møn

07// Rigtigt godt billede af
sindslidelsernes væsen

08// Brugernes Bazar 2016

09// Rebellen fra Langeland

10// En personlig beretning fra
et udviklings-kursus

12// InspirationsCenter Maribo

14// Psykiatritopmøde 2016

16// Psykiatritopmøde 2016, en
personlig beretning af Inger

17// Psykiatritopmøde 2016, en
personlig beretning af Ber-
tram

18// Sindets Dag i Vejle

19// Brugerindflydelse i Sund-
hedsvæsnat

20// Rejsen ud i manien, del 2

24// Når hjertet og pædago-
gikken møder borgeren i
øjnehøjde!

26// En sag om tvang –
det nytter at klage

28// Lighed i sundhed -
praksis der virker

30// Boganmeldelser

31// Pressemeddelelse

32// VIGTIGT

32// INFO- Fra Patienterstat-
ningen – behandlings- og
lægemiddelskader,

32// Ny medarbejder hos LAP

36//

I lyset af dårskabens kvaler



10//

En personlig beretning
fra et udviklings-kursus

33// Annonce//

Hvad er en bisidder

34// Liste over kollektive medlemmer i LAP

35// Lokalforeninger

36// I lyset af dårskabens kvaler

38// Besøg i Væksthuset Århus

39// Krogs krog

*Navngivne indlæg
udtrykker ikke
nødvendigtvis LAP's
holdninger.*

*Alle indlæg, der
optages til bladet,
bliver også lagt ud på
LAP's hjemmeside.
www.lap.dk*

MEDLEMSBLADET LAP:

Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere

ADRESSE:

Medlemsbladet LAP
Store Glasvej 49
5000 Odense C
Tlf: 66 19 45 11

ANSVARSHAVENDE OVERFOR PRESSELOVEN:

Hanne Wiingaard
Tlf. 2163 7314

KORREKTUR:

Karl Bach Jensen

LAYOUT:

Nordhav Højager

TRYK:

COOL GRAY

TEKNISK ANSVARLIG:

Hanne Wiingaard

OPLAG:

2.500 eksemplarer
Indlæg bedes indsendt
til LAP pr. e-mail:
lap@lap.dk.

DEADLINE TIL NÆSTE NR. ER:

1. februar 2017.

ARBEJDSGRUPPE FOR DETTE BLAD ER:

Hanne Wiingaard, Inger-Liss Christoffersen,
Tom Jul Pedersen.

FORSIDEFOTO:

Foto af Jette Nielsen

FOLKEMØDE PÅ MØN

Tekst: Hanne Wiingaard og Erik Thomsen på vegne LAP region Sjælland

Foto: Arne Jensen

Næsten alle har hørt om folkemøde på Bornholm, men der findes også et folkemøde på Møn. Så LAP region Sjælland havde inviteret vores medlemmer med til det i håb om, at dette her var et folkemøde for folket. Og det må det siges, det var. Allerede ved ankomsten til stedet, hvor Erik og Rene måske så lidt fortabte ud, blev de kontaktet af en venlig dame, der ville vise dem vejen. Det viste sig af være det radikale folketingsmedlem Zenia Stampe, så snakken kom hurtigt ind på beskæftigelses-reformen, der tvinger alvorligt syge, herunder psykisk syge ud i formålsløse ressource-forløb, til skade for dem selv. Det også fordi, uanset hvor syg man er, kan der ikke opnås førtidspension, før du er fyldt 40 år.

Men heldigvis var Zenia Stampe et af de folketingsmedlemmer, der kan se, folketetinget var gået for langt, og der skulle ses på reformen. Og når de radikale kan se det, lysner det. På den politiske plads havde lokale LAP-folk opbygget en fin lille stand, hvor snakken gik ivrigt, idet de havde lavet det så uhøjtideligt, at folk følte sig velkomne, så der kom

rigtigt mange og besøgte standen - tak for det!

Socialdemokraterne havde lavet et møde, med overskriften: "Vi har givet patienterne "retten til at gå i hundene" og "have magt i eget liv". Hvad sker der så, når de gør det på den forkerte måde?" Allerede før det gik i gang, havde vi fra LAP gjort opmærksom på, at det var mærkeligt, at holde noget om psykiske syge, uden at der var en med, der viste, hvad vedkomme taler om, nemlig en psykisk syg, gerne fra LAP.

Det, de første tre - Liselott Blixt (MF Dansk Folkeparti), Benny Andersen (Formand for SL) og Kirsten Devantier (Region Sjælland - Venstre) - sagde, var nogenlunde ok, indtil Dennis Christensen fra FOA fik ordet. Han fik hurtigt afsløret, at hans formål ikke var de psykisk syges tarv, men det at hans forbund, kunne få flere medlemmer/arbejdspladser, der skulle have beføjelser til at udøve magt på bostederne. Uden begrænsninger. Han afslørede et menneskesyn på psykisk syge, som dødsens farlige personer, der bare venter på, at slå ihjel.

Liselott, Benny og Kirsten gik heldigvis stærkt i rette med ham, og det blev ikke mindre, da der blev åbnet for spørgsmål/kommentarer.

Erik, Hanne og René fik som de eneste blandt tilhørerne lov til at sige noget, og advarede stærkt imod at indføre mere magt i psykiatrien, det er der mere end nok af i dag. Ligeledes slog de til lyd for, at der skulle oprettes de nødvendige pladser på de psykiatriske hospitaler, således man kunne undgå fredags udskrivninger, af ikke færdigt behandlede folk. Også det faktum, at volden/drab på bosteder var udløst af, at folk ikke kunne komme på et hospital på grund af manglende pladser, nævnte LAP.

Specielt René var stærk, da han sagde, at han havde været på bosteder i mange år, hvorfor han anbefalede Dennis at sætte sig ind i det, han taler om. Liselott, Benny og Kirsten tilsluttede sig i det store og hele LAP's synspunkter, ja folketingsmedlemmet Liselott fra DF sagde, at hun ville arbejde for LAP's synspunkter.

Hanne havde fået fat i folketingsmedlemmet Pernille Rosenkrantz-Theil fra Socialdemokraterne, der kom ned i LAP's stand, hvor hun var omkring en time. Også her gik snakken livligt med udveksling af synspunkter; hvorfor LAP mener det og det. Lydhørhed igen, hvilket nok skyldtes, alle de LAP-folk, der snakkede med andre folk, netop snakkede med dem, og ikke holdt enetaler, som nogle i LAP gør! ■



◀ LAP's telt på Folkemødet på Møn

Rigtigt godt billede af sindslidelsernes væsen



Tekst: Tom Jul Pedersen

Der er mange konferencer og foredrag om sindslidelser, der ofte tegner et positivt billede af sygdommen, så positivt at det bliver et skønmaleri, der er misvisende for, hvor barsk sygdommen kan være.

Tidligere i år var undtagelsen, da sygeplejerske Pia Koefoed Annat samt Stefan Tofte, der har prøvet det på egen krop, holdt et foredrag i Århus i Gallo-regi.

Gallo er forskellige socialøkonomiske virksomheder, der giver arbejde eller aktiviteter til sindslidende. Der findes fx. både en skole, en café samt et gartneri, der kan smykke sig med Gallo, der for øvrigt betyder hane på mexicansk.

Konkret handlede foredraget om psykoser, som er en meget bred definition på former af psykisk sygdom. Man kan flygte ind i en psykose, hvis omverdenen er for negativ eller voldsom. Psykosen er en anden "verden" - en bedre trods alt, uden at være god. Psykosen kan komme til udtryk ved hjælp af

hallucinationer på de fem sanser, vi har: Synet, hørelsen, samt føle-, smags- og lugtesansen.

Der var en del fagudtryk, såsom kognitive problemer, der betyder problemer med tænkning. Man har svært ved at holde overblik, dårlig hukommelse, svært ved at fokusere. Problemer med at begå sig socialt kan også være et problem. Social kognition betyder, hvordan læser man andre: Det at kunne forstå mimik, tonefald osv. Sanse overload, (for meget) overfølsomhed kom de tilmed ind på.

Noget af det bedste, der kom frem, var, da de sagde, at fordi vi taler om sindslidelser, er det ikke sikkert, at det bliver mere legitimt af den grund. Det kan sammenlignes med, at selv om man taler om sex, samt hvordan en orgasme bliver dejligere, så bliver det aldrig stuerent, det vil altid være tabubelagt, selv om det er positive og skønne emner i alles optik.

Et andet problem med psykoser er, at man bliver overvældet af følelser, bliver hurtigt meget glad eller ked af det, til med har svært at tage imod og korrigere (rette). Men man skal tage den konfrontation, som det reelt er, over for dem, man kender.

Stefan Tofte fik grundlæggende sygdomserkendelse gennem Opus, som er et behandlingstilbud til unge mennesker i Århus. Hvad skal der til for at lindre det hele? Finde det, der gør en glad: Løbe, læse bog, vin, kvinder eller sang. Man flygter ind i psykosen, ofte ubevist. Det

hjælper her og nu, at drikke eller skære i sig selv. Sindslidende går ikke som en gruppe, da der er så store forskelle i sygdommens måde at vise sig på i forhold til kræft, døve og blinde.

Fattigdom og social armod disponerer for psykisk sygdom (rigdom det modsatte).

Det bedste ved foredraget var, at de kom ind på grundreglerne, man kan følge for at holde det hele i ave.

1. Komme grundlæggende behov i møde, såsom søvn, rigtig mad og drikke.
2. Medicin, der kan være beroligende samt dæmper symptomerne.
3. Samtaler med professionelle, samtaler der er tunge, men som måske hjælper.
4. Psykoedukation, undervisning i sygdomsforståelse.
5. Bruger til bruger, samtaler med en der har prøvet det på egen krop.
6. Netværk, der tænkes på ens familie og venner, kort fortalt hygge.
7. Coping, som betyder mestringsstrategier på den lange og korte bane.

Korte bane er fx. at forlade et møde hvor folk råber, eller spise en dejlig kage, den lange er, fx at dyrke motion, så man taber sig, det kan give velvære og stolthed.

Ovenstående kræver meget selvindsigt samt mod til at se ens egne skyggesider i øjnene. Det er nemt at sige, men svært at udleve. ■

BRUGERNES BAZAR 2016



Tekst og foto: Steen Moestrup

Der var mange besøgende på bazaren i 2016 - ca. 1250, og bagefter blev Husforbi's 20 års fødselsdag fejret med en kæmpe fest. Hvor der var fri øl og sodavand, samt en masse forskellige smarte musik navne. En del hjemløse havde valgt at komme sent til bazaren, fordi de skulle holde til nattens fest.

I ÅR VAR DET

Diagnosers betydning for socialt udsatte, der var på programmet. I virkeligheden er en diagnose et bud på, hvilken tilstand en person skønnes at være i, netop i det øjeblik lægen ser og vurderer personen. Et skøn bygger på nogle iagttagelser, der som en samlet masse forsøges beskrevet med et ord.

En person kan have flere diagnoser - og lægen kan være i tvivl, ligesom den næste læge kan vurdere tingene med en anden vægt og komme til et andet resultat, uden at nogen af dem tager fejl. Diagnose er et sammensat ord lavet af to græske ord. Dia som har med syn at gøre = det sete, som i Dias, noget mange kender fra foredrag og ferie billeder. Og Gnosis, der betyder viden.

Dermed bliver diagnose til: Viden opnået gennem det sete. Og dermed kan man sige, at det begreb bliver en arbejdshypotese. En diagnose er et øjebliksbillede, sommetider baseret på længere tids observationer, men ændringer vil altid kunne få den næste læge til at vurdere tingene anderledes og kunne få en læge til at revurdere sit skøn. En diagnose er altså ikke en stationær størrelse og kan ændres over tid.

Offentlige myndigheder er tilbøjelige til at fastholde udsatte i deres diagnoser – selv efter flere år. Det ses stadig, at læger behandler patienter efter 10 år gamle journaler, frem for at se på mennesket foran sig.

Et brækket ben vokser sammen, og personen har ikke længere et brækket ben, men måske kraftige mén efter det.

Et knækket sind kan hele op, og personen er ikke længere sindssyg.

En hjemløs kan få en bolig og har måske svært ved at trives, men er ikke længere hjemløs.

En misbruger kan holde op med at misbruge, og er derfor ikke længere misbruger, men kan have lettere ved at falde i igen. Der kan opstå varige mén og skader.

At være udsat i Danmark - betyder blot at man hører til gruppen af folk, der har svært ved at få livet til at hænge sammen socialt - det er det offentlige, som vurderer dette og har sat normerne. I en vis udstrækning følger bestemte diagnoser folk, der er udsatte. Der findes også borgere med de samme diagnoser, som ikke er udsat. At være udsat er ikke en diagnose - men en gruppering skabt af det offentlige.

▼ Besøgende i LAP's telt



Rebellen fra Langeland

Tekst: Inger Ladegaard og Lise Duus

Foto: Inger Ladegaard

Og det alene fordi man ønsker at gruppere folk, så man lettere kan hjælpe dem. Nogle gange føler vi os stigmatiseret, fordi vi bliver kaldt udsatte. Andre gange fører det til, at vi reelt får den hjælp, vi har behov for.

Mange offentligt ansatte ser ned på udsatte, men i ministerierne har de nu besluttet, at udsattes kompetencer skal tillægges samme værdi som fagligt funderede. Erfaringsviden skal nu ligestilles med langvarige teoretiske uddannelser. Man vil tage de udsatte med på råd, når man laver noget for dem.

Det gjaldt blot ikke lige kontanthjælps-reformen. Der nok kommer til at skabe endnu flere udsatte. I virkeligheden lovede politikerne, at alle med en diagnose - altså en varig - ikke skulle omfattes af ned sættelserne af kontanthjælp, men realiteterne er, at en papirlæge vurderer om diagnoserne er rigtige og alvorlige nok. En papirlæge er typisk en lægekonsulent, der hjælper det offentlige med at vurdere de diagnoser, som andre læger sætter, og ud fra en stak papirer afklarer med sig selv og evt. en kollega, om den i papirerne omtalte person er syg nok til fx at blive fritaget for 225 timers reglen. Enkelte ender på en pension, men den er svær at få, for godt nok er papir taknemmeligt, men det er papirlæger ikke.

I LAP's stand var der en debat omkring bostederne og vilkårene for folk på disse. Det er stadig således, at fordi beboerne har en psykiatrisk diagnose, har man svært ved at få hjælp til andre somatiske sygdomme, og det sker desværre jævnligt, at beboere dør af somatiske sygdomme, fordi de ikke får behandling i tide.

På standen var der mulighed for at male på sten, og det blev flittigt benyttet. ■

Foredrag med "Rebellen fra Langeland" Ole Sørensens, den 29. september i Fredericia.

Dette foredrag var arrangeret af Inger Ladegaard fra LAP i samarbejde med Psykinfo, Region Syddanmark og Fredericia Kommune.

Rebellen er kendt fra flere dokumentarudsendelser i DR, og det var med store forventninger, vi mødte op for at møde ham in natura. Tilmeldingen på Psykinfo var hurtigt fyldt op med 60 deltagere og 45 på venteliste.

Og forventningerne blev til fulde opfyldt, det var tydeligt at opleve.

Ole fortalte engageret og med meget humor om sin måde at være leder i socialpsykiatrien på. At være der for de mennesker, der har mest behov, og sætte diagnoser i baggrunden. At skabe et døgntilbud og selv stå i spidsen for det - ikke være optaget af regler, men bøje reglerne efter behov. Særligt ville Ole meget gerne være med i en arbejdsgruppe, der kunne hjælpe personer, der har dårlige tænder.

Det er fuldt fortjent at Rebellen fik LAP-prisen i år!

Tak til Rebellen for en aften i særklasse. ■

▼ *Rebellen sammen med LAP medlemmer.*



En personlig beretning fra et udviklings-kursus

Tekst og foto: Lars Bech Brams

Jeg har ikke deltaget i de to første udviklingskurser og heller ikke været med på forberedelsesmøderne. Min kone Sille har været en del af gruppen, der har arbejdet med at planlægge kurserne. Så jeg har fulgt lidt med på sidelinjen, og læst nogle dagsordener og referater fra møderne. Torsdag d. 22. sept. ankom Sille og jeg til Inspirationscentret, og hilste på et par kendte ansigter, og faldt snart i snak med et par nye LAP bekendtskaber i det lune sensommersolskin.

Efter frokost og et kort middags-hvil startede programmet i salen med noget fysisk aktivitet, som Boliana stod for. Denne aktivitet var en god måde at komme i gang, og få rystet gruppen sammen på. Før vi havde en præsentationsrunde, blev talepinden introduceret af Rigmor. En indianeragtig pind som var udsmykket med fjer, og som man skulle bemærte sig for at tage ordet under dagens program. Vi fortalte kort, hvem vi var, og hvad vi gik og beskæftigede os med. Under dette punkt nævnte jeg min skepsis, og fortalte at jeg er en ret almindelig mand,

som er mere til fodbold og fadøl end til at tegne, danse og udtrykke følelser, men jeg ville gå ind til det med et åbent sind.

Den første øvelse var at tegne, hvordan man viser sig selv omsorg, eller siger ja/nej til noget, og det endte faktisk for mig med at blive en rigtig god oplevelse. Efter en kaffepause skulle vi så sætte os to og to og på skift tale 20 min. Den anden part skulle lytte uden at sige noget overhovedet. Jeg endte med at danne par med "læreren" Henning, og det blev en meget givende session. Undervejs guidede Henning mig nonverbalt til at have fokus på vejrtrækningen, og tale langsomt. Efterhånden begyndte det at dæmre lidt for mig, hvad det gik ud på; det med at være LAP støtte.

Eftermiddagens program sluttede først ved 18.30-tiden, hvor dejlig sund aftensmad stod på bordetovre i spisesalen. Om aftenen var der sat hygge og højskolesang i opholdsstuen på fra klokken 20. Vi fik sunget nogle af de gode sange fra "Den Blå", mens flere deltes om noget vin, og nogle af os fik en velfortjent sen fyraftensøl. Stem-



ningen var god og varm mellem os, og snart kaldte sengen.

FREDAG

Efter en god nat og en tidlig morgen med en kop instant kaffe på værelset, kom vi ind til morgenmaden kl. 8.00. Dagens program startede med 5 tibetanere, som Morten, (den ny leder af Inspirationscentret) tog sig af. God aktiv start som blev efterfulgt af dybdeafspænding. Der var ændret en del i programmet, og formiddagen igennem blev forskellige emner diskuteret i vores 12 mand store



gruppe, som op ad formiddagen blev fuldtallig. Der var en enkelt, som havde brug for at møde til direktørtid.

Efter frokost og middagspause fortsatte diskussionen, og jeg må sige, at jeg følte det kørte lidt i ring og tomgang. Heldigvis var der noget afveksling i programmet, idet vi efter en kaffepause ud på eftermiddagen skulle ud at gå - en såkaldt walk and talk, hvor vi havde fået nogle emner, som vi skulle tale om. Dejlig stund i de skønne omgivelser omkring Inspirationscentret og Knuthenborg.

LØRDAG

Efter en god nats søvn, stod vi op til den gode sunde morgenmad med friskbagt speltbrød, skyr og frisk frugt. Det var blevet kursets sidste dag, og en del af programmet i dag stod på evaluering.

Tidligt om morgenen havde Henning og Mette B. sat sig sammen og udarbejdet et ret godt og fyldigt oplæg til et kursus i 2017. Det var der helt overvejende tilslutning til, og der kom mange konstruktive kommentarer

Der var ligeledes blevet udfærdiget nogle evalueringsspørgsmål,

som vi igen blev sat sammen to og to for at udfylde, og bagefter blev svarene punktvis gennemgået i plenum.

Så begyndte kurset at lakke mod enden, og efter dejlig sund frokost var det afskedstid og på gensyn for mange. Jeg tror, at de fleste tog herfra med noget brugbart, som de kan arbejde videre med derhjemme. Jeg fik i al fald meget med og det sociale kammeratlige samvær og samarbejde med de andre LAP-medlemmer var en meget positiv oplevelse for mig. ■

InspirationsCenter Maribo



Tekst: Mette Bramsdal

Jeg har været i kontakt med InspirationsCenter Maribo ved psykoterapeut Henning Jørgensen omkring selvudviklingskursus af 3 døgns varighed. Refugie, siden 2011. Først med 100% egenbetaling ved: "Forøg din livskvalitet – helt naturligt." Dette var en øjenåbner for mig omkring selvforståelse/-udvikling. Vi arbejdede med maleterapi, krops-/samtaletæring samt afspænding og mindfulness for psykisk sårbare.

Refugie-opholdene, som Lars Johannes Kristensen er en fremragende leder for, har været i hele december frem til over nytår. Her bliver alle deltagerne mødt med næstekærlighed, forståelse og varme. I den mørke tid bliver der afholdt rigtig god Jule- samt Nytårsfest. Man kan vælge at deltage i dette med noget selvudviklende for øje eller bare nyde at være på stedet.

Jeg fik sammen med Henning opstartet og kørt et vederlagsfrit terapeutisk samtalerum for 6-9 kvinder i sæsonerne 2013 - 2014. De var alle LAP-medlemmer og stammede her fra Lolland-Falster. Det foregik om eftermiddagen over kaffe/te med brød til. Det var på InspirationsCenter Maribo fra september til maj måned ca. hver 6 uge. Vi fik alle utrolig meget ud af dette, terapeutisk samt medmenneskeligt.

Jeg er hver gang kommet et lille skridt videre med at blive et mere selvstændigt og hvilende menneske. Finde min egen vej, selvom jeg havde en sindslidelse, der blev påduttet mig af det psykiatriske system, nærmest siden barnsben. I dag føler jeg "kun" en psykisk sårbarhed. Jeg vedkender mig den og går i clinch med min sårbarhed. Hensigten med dette er, at jeg på sigt bliver et helet menneske.

Landsmøde

AFHOLDES LØRDAG DEN 1. APRIL TIL SØNDAG DEN 2. APRIL 2017

Landsmødet afholdes igen i år på Hotel Svendborg. - Indkaldelse vil blive udsendt i februar



Henning Jørgensen, Steen Møestrup og undertegnede har haft et fortrinligt samarbejde omkring Pilotprojektet, lige fra Landsmødet 2015, hvor jeg fik ideen til det. Efter udviklingskurserne for kvinder manglede der noget. Jeg syntes helt klart det burde blive større og bredere og for alle LAP-medlemmer. Både Henning og Steen var med på ideen, og vi fik således dannet Inspirationsgruppen på Landsmødet 2015.

Boliana Thomsen er om nogen også en kæmpe ildsjæl i dette forløb. Hun påtager sig at undervise os i noget hun virkelig kan. Livgivende dans, afspænding/dybdeafspænding samt fantasirejser.

PILOTPROJEKTETS INDHOLD ER:

Selvudvikling og træning i at kunne lytte til andre; tage ting op man tumler med. Give hinanden tid til

at tale og lytte uden at sige noget, når den anden er på; tage problemer op omkring fortiden, primært i plenum. Få en forståelse omkring sig selv i samarbejde med andre. Det har hjulpet mig meget, og jeg bruger nu dette koncept ude i min hverdag. Vi har også haft maleterapi, de 5 tibetanere (kropslige øvelser) og som sagt afspænding. Nærende, sund og velsmagende kost. Den smukke store have og rolige natur, som Inspirationscenteret er omgivet af, gør at man kommer helt ned i gear, når man opholder sig der.

Jeg står uforstående overfor specielt LL, hvor der vist hersker tvivl omkring Inspirationsgruppen og Pilotprojektet. Flertallet af os LAP-medlemmer, der har deltaget er yderst tilfredse med opholdene på Inspirationscenteret.

Dette koncept KAN blive rigtig stort, hvis vi får opbakning, samt

ro i stedet for mistillid og kritik. Vi i gruppen vil gøre det muligt, hvis LAP fortsat giver økonomisk mulighed for det, så andre LAP-medlemmer også får mulighed for kurser.

Der findes på nuværende tidspunkt ikke et sted som dette i Danmark, hvor vi som psykisk sårbare kan få specifikke udviklingsforløb.

Opholdet er til at betale, og kurserne på InspirationsCenter Maribo bør stadig holdes på 300,00 kr. pr. døgn og gerne være over flere døgn, så alle der har interesse kan deltage.

Vi er utroligt glade for at Morten, som er den nye ejer af InspirationsCenter Maribo, er indstillet på - og vil lægge hus til - at vi kører videre med udvikling af kurserne.

I er som LAP-medlemmer mere end velkomne til, at skrive til min mail adr.: met-brams@live.dk omkring emner, som et kursusforløb bør indeholde efter jeres mening. ■

årde 2017

Psykiatritopmøde 2016

Medarbejdere med brugerbaggrund var temaet på Psykiatritopmødet i år.



Tekst og foto: Tom Jul Pedersen

▼ Poul Nyrup Rasmussen
lytter interesseret

Vores tidligere statsminister Poul Nyrup, har startet Det Sociale Netværk op i 2009 sammen med afdøde Palle Simonson (tidligere minister), det er en slags forening, der varetager de sindslidendes interesser. Der har været forskellige aktiviteter i løbet af årene, såsom løb med Nyrup samt det mest kendte: vores årlige Psykiatritopmøde. I år var det 8. gang i træk, det løb af stablen, tilmed det samme gode koncept. Musik, debat, politikere og taler på scenen, samt en kendt konferencier, i år Tine Gøtzsche, der er nyhedsoplæser på DR's TV-avis. I år var blusset dog sat ned, da det var et andet gymnasium i København, det foregik på, grundet at den ny ledelse på det, de brugte tidligere, havde sagt pænt nej tak til, at vi kunne benytte det. Det nye sted mindede meget om det gamle, dog var det hele i lidt mindre målestok, så som scenen, gangen, forhallen hvor de forskellige foreninger stod med deres brochurer, kuglepenne og bolsjer. LAP var der selvfølgelig også, som fotoet viser.

Temaet i år var peers, som på dansk betyder ansatte, der har en baggrund som brugere i psykiatrien. Det er et meget "hot" begreb for tiden. Det offentlige har puttet nogle millioner i et projekt, der i et

par år skal "løbe" det hele i gang, altså samle alle peers i landet i en forening, i et fællesskab, en form for fagforening, hvor man kan komme på kurser, samt hjælpe og støtte hinanden, det hedder også kollegial sparring. Jeg skal love for at peers-ordningen blev nærmest skamrost på mødet. En sagde direkte "Ja, jeg smører tykt på".

Det var der heldigvis få, der gjorde. Det gode ved peers er, at i og med man selv har prøvet det på sin krop, kan man nemmere hjælpe den anden, der nu mærker det, altså er sindslidende. Der er peer uddannelser rundt om i landet, MEN det er ikke uddannelse der er kompetencegivende, som fx. en socialrådgiver-uddannelse, eller folkeskolelærer-uddannelse. Alle kan starte deres egen peers-uddannelse op samt efterfølgende sige, at nu er de personer uddannede peers. Det er ikke en beskyttet titel/navn. Man behøver med andre ord ikke at have den uddannelse for at blive ansat. Den er et plus, lige som så meget andet, som fx. at man løber maraton, eller har skrevet mange artikler til fx LAP-bladet.

Hvordan kan man så vide om en medarbejder har en brugerbaggrund på et værested? Det kan man heller ikke vide, det vil måske stå på personaletavlen, der er en

► Der var godt fyldt op med tilhører.

lille plakat med foto af de ansatte, deres navn, samt hvad deres jobfunktion er på stedet. Det er dog ikke alle steder, der har det. Men ved peers, altså en der har brugerbaggrund, der er personens fortid, som altså er sygdom, nævnt i jobbeskrivelsen. Der kan godt være et negativt stempel, var der flere, der sagde; det havde man løst et sted, ved at alle bare var medarbejdere, der blev ikke reklameret med, man var peer-medarbejder.

Til sidst var der spørgsmål fra salen, til et panel med bl.a. kendte politikere i. Men ikke som for 8 år siden, hvor folk kunne stille spørgsmål fra salen; i år skulle man skrive spørgsmålene på sedler, og de bedste spørgsmål blev valgt ud. Det første havde jeg stillet. Det gik på, at når peers blev ansat, derved udelukkede man raske personer, der aldrig havde været syge, ansøgningsfeltet bliver indsnævret. Derved kan man udelukke folk, der måske er endnu bedre til at samtale, være nærværende, sympatiske osv. En bedre kvalificeret bliver måske udelukket. Svaret, der kom, var en gratis omgang, som man siger. Forstået på den måde, at politikerne selvfølgelig sagde, at ens baggrund, var meget vigtigt. Det var hele temaet den dag, de er nogle kloge mennesker, der siger, hvad folk vil høre.

I pausen talte jeg med en, der står for en uddannelse af psykiatribrugere, den resulterer i at 80% kommer i job eller uddannelse bagefter. Bagsiden af medaljen er, at det er meget bredt defineret, frivilligt arbejde tæller også, og uddannelser som ikke er kompetencegivende kan være endestationen. Tilmed skal man kontakte sin sagsbehandler først, da uddannelsen koster 60.000 kr., som områdekontoret skal betale. Et meget lille nøglehul er det pludseligt blevet. Det gælder også ansættelse med brugerbaggrund; det er langt fra alle kommuner, der er forpligtede til at ansætte peers, de bestemmer selv, hvor millionerne til lønninger bedst gør gavn over for de sindslidende.

Det hele var gratis at deltage i, tilmed var der morgenmad, frokost og eftermiddagskaffe. Der var mødt mange op fra de forskellige foreninger, tilmed har de hver en repræsentant med i Psykiatrinetværket, der står for dagen. På den baggrund er det heller ikke en konkurrent, men en samarbejdspartner. Det er godt tænkt af Nyrup i sin tid. ■



▲ Det var svært at komme forbi LAP's stand på de smalle gange.



▲ LAP's stand.



▲ Sundhedsministeren holder tale.



▲ To der fortalte om Peers.



▲ Politikere svarer på spørgsmål

Psykiatritopmøde 2016

Personlig beretning af Inger-Liss Christoffersen



Inger-Liss

Jeg havde glædet mig til at invitere mit barnebarn Bertram, på snart 20, til den årlige event. Tanken var, at vi sammen ville skrive om vores oplevelse af Topmødet set ud fra den unges og den ældres synsvinkel. Samtidig skulle Bertram for første gang opleve at møde psykiatrien på en god måde – for sådan har jeg selv oplevet seks af de otte topmøder, jeg har deltaget i. Hvert år har jeg skrevet om de gode tiltag i mine artikler til LAP-bladet. Bare ikke i år. Alene det nye sted: Skt. Annæ Gymnasium, var for mig noget af et kulturchok i skiftet fra Frederiksberg Gymnasiums fantastiske rammer.

De mange kendisser, politikere og journalister udeblev denne gang, og de få, der deltog, var kun til stede i kort tid – det var en også skuffelse.

Indholdet med temaet ”Peer-to-Peer” var noget kedeligt og stramt – et indlæg af en engelsk overordnet peer (Julia) gjorde det ikke nemmere, da hun talte i over en halv time på engelsk og med forvirrende slides.

I det hele taget manglede engagementet – også fra den ellers dygtige Trine Gøtzsche, der var konferencier, men som ikke gik ind og afbrød, når tiden var langt overskredet for indlæg. På den måde rykkede hele programmet sig. Underholdning, som vi har set det tidligere, var det meget sparsomt med. Standene var presset op på hver side af en lang smal gang, hvor man ikke kunne komme til for mennesker i pauserne. Dog var der en stor have med bænke og hække uden for, hvor vi trak hen i det gode vejr og fik private snakke samt mødte end del LAP’er.

Det eneste rigtigt gode var alle de personer, vi kunne hilse på – både psykiatrivernerne og folk som bl.a. Hanne Andersen fra Region Hovedstaden. Der fik vi mange gode snakke, og Bertram var meget observant over for brugerne – især en af LAP-vennerne, Ole N. (en meget snakkesalig mand) som han roste for at have sine meninger og holde fast på dem.

Jeg tror desværre, at skiftet fra Frederiksberg Gymnasium her til Skt. Annæ Gymnasium var skyld i en del af min utilfredshed, fordi stedet ikke kunne ”handle” så mange mennesker.

Poul Nyrup nåede jeg ikke at se, (Knud Kristensen fra SIND var ikke til stede denne gang). Og da vi desværre kom for sent, og Poul Nyrup gik tidligt, var det som om konceptet, som han sammen med bl.a. afdøde Palle Simonsen har brugt i de 7 første topmøder, var faldet til jorden – falmet så at sige.

Intet kunne rigtigt fange mig, det var simpelthen for ensformigt og kedeligt. Grunden til, at der skulle spares – for det mener jeg der blev – kunne jeg tænke mig at få at vide.

Jeg havde ingen lyst til at skrive noget til LAP-bladet til en start, men Nils Holmquist sagde senere, at jeg skulle tænke over det – for konstruktiv kritik er jo også noget brugbart.

Ved ikke om det giver mening det her, men jeg er oprigtigt skuffet. Bertrams stemme ville jeg jo også gerne høre. Han lød ikke helt så kritisk som jeg. Jeg vil overlade til Tom Jul Petersen at skrive en helt konkret og faktuel beretning fra Psykiatritopmødet. ■

Psykiatritopmøde 2016

Personlig beretning af Bertram Christoffersen



Bertram

Det var til min store overraskelse, at jeg modtog invitation af min farmor om at deltage i årets psykiatritopmøde.

Jeg har tidligere hørt om møderne på Frederiksberg Gymnasium og har haft ønske om at møde psykiatrien tæt på samt komme i kontakt med nogle af de passionerede og viljestærke mennesker, der ønsker at bidrage til og forme fremtidens psykiatri.

Det er bestemt rørende at se et sådant fremmøde, der må siges at bekræfte hensigten med topmødet. At forbedre livskvaliteten for psykisk sårbare – brugere og pårørende. Som begivenhed er det for mig at se ret enestående at kunne skabe en atmosfære, der emmer af overskud og hygge, samtidig med at kunne rumme et ret så slavisk program. At have et centralt fokuspunkt, "Peer" og de levede erfaringer, gjorde det nemt at orientere sig og gav en form for dybde mellem de ret afvekslende indslag. For selvom topmødet måske ikke er tilrettelagt således, at det tiltrækker udefrakommende, gav det mig overskud til at følge med.

Som deltager i mange begivenheder, ser jeg mig selv som præcis det – en person, der har deltaget. Topmødet var indrettet således, at der blev opfordret til konstruktiv kritik og videreførelse af ideerne og koncepterne i workshops. Samtidig står det klart, at jeg også har været en modtager. Indslag, oplæg,

dialoggrupper, mad og kaffe. Der er ingen tvivl om, at "Peers", de levede erfaringer, var det helt centrale med alle sine nuancer, sin værdi og udfordringer. Det stod dog også klart, at dette kørte parallelt med boder og workshops, hvilket gjorde det svært at fordybe sig i det, man gerne selv ville prioritere.

Selvom jeg ikke så mig særlig godt underholdt hele tiden, var der rig mulighed for selv at søge og skabe underholdningen. Jeg fik hilst på min farmors bekendte – venner fra LAP og andre – og talt med mennesker i boderne. Rammerne var ikke nødvendigvis optimale, men formåede at rumme alle mødets forskellige funktioner på en gang. Den stramme tilrettelæggelse af programmet begrænsede friheden lidt, men sikrede samtidig, at hver enkelt blev fortrolig med årets fokus. Netop denne kerne fandt jeg enormt værdifuld. Det at have en mentor er noget, der kan gøre en mærkbar forskel og give et stort afkast for det enkelte individ – modtager som giver.

Til næste år ser jeg gerne lidt mere luft i programmet, så man kan give sig tid til at tale mere frit med andre deltagere og udforske andre sider af temaet, få lov til at gøre nye erfaringer og høre historier. Tak for denne gang. ■



► Flemming Enevold.

Sindets Dag i Vejle

Blev holdt mandag den 10. oktober i Sundhedshuset i Vejle.

Tekst: Lise Duus og Inger Ladegaard

Foto: Erik Refner og Inger Ladegaard

Arrangørerne af Sindets Dag - Vejle består i år af IFS - Vejle kommune, Bedre Psykiatri - Vejle, Sind - Vejle, LAP - Region Syddanmark, OCD-Foreningen - Vejle, Velfærdsforvaltningen - Vejle, Depressions-Foreningen og Psykinfo - Region Syddanmark.

Syddanmark har i år været stolte af at kunne præsentere - Flemming Enevold med foredraget "Rejsen mod Livsglæde"

Der var tilmeldt over 200 personer til denne aften. For 6. år i træk, er vi gået sammen om at løfte opgaven om afholdelse af Sindets Dag. Kl. 19 gik Bente Klausen fra Bedre Psykiatri på scenen, hvor hun på de otte arrangørers vegne bød velkommen til Flemming Enevold samt publikum.

Flemming Enevold, skuespiller, sanger og instruktør, fortalte meget levende om sit svære liv med diagnosen mani-depressiv, som han fik som 19-årig. Hans mestringsstrategier var at overleve og virke normal og glad udadtil. Heldigvis havde han en rigtig god kone, der støttede ham. Ligeså søgte han kvalificeret og kreativ

hjælp, hvor han gradvis lærte at stoppe op, vende sig om og kaste lys derhen, hvor han troede der var sorte huller. Det var det hele værd, for der fandt han en udtømmelig kilde af livsglæde og fik et helt nyt liv.

Flemming Enevold har været sygdomsfri de sidste 14 år. Alle otte arrangører havde hver deres stand i foyeren, som var rigtig godt besøgt. I vores LAP stand, havde vi rigtig mange besøgende, vores ingefærshot var også et hit til at trække publikum hen til os.

Tusind tak til alle, som har bidraget til at fejre denne aften. ■



▲ LAP's stand.

BRUGERINDFLYDELSE *i Sundhedsvæsenet*

Jeg har deltaget i KL-konference og skriver min personlige beretning herfra.

Tekst: Steen Moestrup

Der skal ske patientinddragelse på alle planer i Sundhedsvæsenet og det betyder, at man i højere grad må dele sin konkrete viden med borgerne, for at disse kan være med til at træffe beslutninger om behandlingens karakter og hyp-pighed. Det stiller større krav til samarbejde og samspil med patienterne. Ud fra de gennemførte projekter er der også en tydelig tendens til, at borgerne benytter behandlings-tilbuddene mindre og i højere grad selv tager ansvar for behandlingen, hvorfor behandlingsbehovet falder, samtidig med at man faktisk oplever, at borgernes sundhedssituation bliver bedre.

Der er dog i nogen grad behov for øget fleksibilitet, og i mange tilfælde bliver der en øget administration, mens det samlede træk på sundheds-ydelser ser ud til at falde i takt med brugerinddragelsen. De eksisterende resurser bliver udnyttet bedre, og behovet for lægefaglig viden falder typisk. Det viser sig sikkert med tiden, at brugerinddragelse er den nye resurse i behandlingssektoren.

I løbet af dagen har der været nogle diskussioner:

om hvorvidt den øgede patientinddragelse fører til skævvridning af behandlingsindsatsen, især over for de socialt udsatte.

om der kan være nogle krav til elektroniske hjælpemidler, der begrænser nogle samfundsgruppers brug af patientinddragende tilbud.

om der skal en særlig faglighed eller særlige kommunikative evner til at udnytte de patientinddragende tilbud.

Det er ikke entydigt og handler nok

mere om, at en gruppe af borgere er vokset op uden behov for kendskab til moderne teknologi, hvorfor det nærmere er denne gruppe, der ender med at blive tabere i de patientinddragende forløb og det rammer samfundsborgerne mere bredt - især de ældre.

Jeg overværede en workshop om patientinddragelse i diabetesbehandlingen og brugerstyrede senge i psykiatrien. Begge patientgrupper føler sig inddraget og har fået øget tilfredshed og forståelse for egen behandling og tør efterfølgende tage større ansvar. Der er også et markant nedsat træk på sundhedsydelserne. Vedrørende de brugerstyrede senge iagttog jeg, at der tillige er tale om, at man fastholder den lægefaglige ekspertise uden for hospitalet i behandlingen, som jeg tidligere har været fortaler for, at man skulle gøre ved enhver indlæggelse. Det skaber øget tryk for borgerne, at de forsætter hos den psykiater i distriktskykiatrien, som de kender, og som kender dem.

En del borgere, der tilknyttes de brugerstyrede senge, ender i et 3-årigt forløb med slet ikke at benytte disse, og det bliver til stor gevinst for samfundet. De fleste borgere har faktisk stor gavn af blot at vide, at de kan blive indlagt, når de selv vurderer, det er nødvendigt. Det er tydeligt, at der for disse borgeres vedkommende sker en stor udvikling, i og med at det bliver borgernes egen vurdering, der kommer i spil. En sidegevinst er større opmærksomhed på egen behandling og større ansvar for egen situation.

Det er jo egentlig logisk, at når man lægger større ansvar ud til borgerne,

vil de også være tilbøjelige til selv at løfte en større andel af opgaven. Lægerne bliver i højere grad rådgivere end dommere. Og tallene taler for sig selv - borgerne har stor gavn af at tage større ansvar og få større andel i opgaven.

Det som er tankevækkende, er, at det gælder alle borgere i forløbene og ikke kun de velfungerende. Gad vist hvor mange patienter, der med øget ansvar kunne blive til reelle samfundsborgere, som tog ansvar for eget liv. Jeg tænker, at hvis man overfører modellen til bosteder, kan man risikere, at en del flere beboere ender med at bo i egen bolig frem for på et bosted. Omsorg er altså noget, som faktisk fjerner ansvarligheden fra borgerne.

Jeg får lyst til at indføje begrebet misforstået omsorg - der netop fører til øget omsorgsbehov og dermed øger behovet for behandling. Nogle gange handler det direkte om, hvor meget omsorg tør vi fjerne fra en borger - og dermed lade borgeren vokse med opgaven og ud af tilbuddet.

Sundhedssektoren vil næppe opleve arbejdsløshed, men de vil nok opleve, at de bliver bedre til at leve op til deres egne produktionsmål.

KL's konference om emnet afsluttedes med sundhedsministerens italesættelse af fremtidige mål for brugerinddragelse. Det skal ikke kun være projekter men også handle om fremtiden, så at borgerne rent faktisk bliver inddraget i, hvad der tæller i deres behov, for at sundhedsvæsenet bliver tilpasset deres krav samt i højere grad orienterer sig efter, hvad patienterne ønsker. ■

REJSEN UD I MANIEN, DEL 2

(Forts. fra blad 3 og redigeret af Inger-Liss)

Tekst: Torben Klintholm

Foto: arkiv

LØSSLUPPEN

Hver dag i maj var jeg berettiget til at henvende mig til lægen for at få hjælp imod en tung og grim depression. Imidlertid valgte jeg at klare mig alene gennem lidelsen. Jeg husker tydeligt slutfasen, hvor det gjorde så ondt at sidde i min sofa med hænderne krampagtigt knuget om sofabordets ene ben, hulkende uhjælpeligt.

Vi var kommet et par uger ind i juni måned. Der var teltbal i byen en lørdag aften. Gode bekendte støttede mig så meget, at jeg fik mod til at tage med. Ved bordet i teltet sad jeg i rart selskab, og maden foran os var fristende. Jeg fyldte maven og skyllede efter med fadøl. Vi begyndte så småt på dansegulvet. Helt dæmpet og stille listede tanken sig ind i mig, at jeg var Jesus.

Jeg valgte at inklinere for piger, der ved første øjekast ligesom gjorde mig opmærksom på at have en brist, psykisk eller fysisk. De havde behov for min hjælp – fra mig Jesus Kristus - blot de berørte mig, så var underet sket. I den modsatte ende af teltet var der ikke behov for min indflydelse.

Jeg var i mangel af en dejlig kvindes selskab og må have været yderst behagelig at være sammen med - alligevel måtte jeg kravle alene under dynen søndag morgen. Uden tvivl i mit sind vågnede jeg igen med klare tanker om de store opgaver, der var lagt på mig som Kristus. Nu begyndte jeg at kæmpe en kamp med

foldede hænder i bøn. Klimaks kom ved de sidst to bønner, der helt udtømte min energi og lod mig ligge tilbage i tung melankoli. Den første opgave var at velsigne en gold, ung pige med frugtbarhedens vidunder. En anden bøn sled i mig og krævede mit yderste - det var at fratage min fætter hans lammelse.

Jeg havde fået udbetalt 3.000 kr. i varmepege. Det lod nu min pludseligt opståede ide om at tage til England komme indenfor rækkevidde. Jeg fandt mit pas og mine toiletsager frem, og vejret var varmt og indbød til en svømmetur i Vesterhavet inden skibet sejlede mod Harwich.

Ved middagstid cyklede jeg ind til Randers, og på banegården købte jeg en returbillet til Hjørring - retur for at misinformere politiet ved en eventuel eftersøgning af mig. Jeg havde forestillinger om, at jeg aldrig ville vende tilbage til Danmark. Efter en næsten nostalgisk togtur fra Hjørring til Hirtshals gik jeg en tur langs havnen. Ved billetkontoret så jeg, at der var 5 timer til, at billetkontoret åbnede. Eneste afgang til Norge var kl. 22.30. Et plaster på såret var, at jeg skulle sejle med luksusfærgen "Brammar", der tidligere havde bragt mig over Vesterhavet til England. Jeg tog et par brochurer, den ene på tysk.

Jeg gik ned på stranden, hvor jeg hev blusen med påskriften "Rent hav - helt klart" af. Når jeg havde været under Vesterhavets bølger,

ville jordklodens vande blive rene. Badebukserne dækkede lige nøjagtigt sårene efter de to spyd mod mig under korsfæstelsen. Mærkerne var i virkeligheden opstået efter en redning som målmand. Spyddene, der var blevet stukket i siden på mig, var i realiteten uskadelige. De lavede kun kødsår i selve låret. Jeg havde lagt brochuren med den tyske tekst frem på håndklædet. «En tysker» ville folk tænke og derfor lade mig og mine ejendele i fred. Tiden nærmede sig for åbningen af billetkontoret, og jeg stillede mig i køen.

ET FRYGTINDGYDENDE MØDE

Nær lugen stod en frygtindgydende kvinde, der havde været medlem af Hitlers Gestapo. Flere andre i køen dømte jeg til at være mishandlere og mordere fra 2. verdenskrig. Et ungt fransk par iført lædertøj stod for mig som en modsætning: De var modstandsfolk.

Ved alt det, jeg kunne "se", var jeg blevet meget nervøs ved billetlugen, men jeg blev ikke afvist og betalte for en returbillet til Oslo. Jeg ville tage hjem igen tirsdag, forklarede jeg - endnu en afledningsmanøvre. Natten var helt søvnløs - utallige tanker fløj gennem hovedet. Da den fløjsbløde stemme i højttaleren sagde: "Godmorgen klokken er 7", følte jeg, at natten havde været meget kort. Inden jeg forlod kahytten, placerede jeg 500 kr. under askebægeret



til den pakistanske pige, der ville komme og gøre rent.

Da jeg betrådte den norske jord, var det begyndelsen til den skrappeste vandretur i mit liv - over halvandet døgn. Disse ca. 35 timer foregik næsten, uden jeg var stillesiddende. Ved den senere hospitalsindlæggelse havde jeg fødder, der hang i laser med to store, blødende og væskende vabler.

”Noget” valgte min rute. Jeg kom ret hurtigt ind i centrum af Oslo. Her kom jeg i snak med en iransk pige, der indsamlede underskrifter og penge imod nedslagtingerne af hendes folk. Der stod jeg, Kristus, med tårer i øjnene over hendes triste og oprørende beskrivelse af forholdene i hendes hjemland. Jeg gav hende 100 kr. og ønskede hende alt vel. Jeg

forlod hende, men så hende kort efter igen - hun havde sat sig på knæ, hun var rystet - Kristus havde åbenbaret sig for hende.

Jeg vendte tilbage til havnen, hvor jeg bemærkede en flot tremaster, og jeg satte mig på en bænk og nød synet. En pige kom og faldt mig nogle bånd med fortællinger for børn om en troldefamilie. Dem købte jeg - en tid glemte jeg,

at jeg aldrig skulle gense mine egne børn.

På en gågade satte jeg mig ved et bord og fulgte nordmændene, som gik forbi. Bag mine solbriller udøste jeg min velsignelse over alle, der havde et tyngende handicap. En person sad og kiggede i en avis - han havde et svært problem, kunne jeg fornemme. Med mit blik overbeviste jeg ham om, at han skulle tage kampen op - han ville vinde. Kort efter rejste han sig beslutsomt og gik.

Nu var jeg på vej ud af Oslo, men inden jeg nåede ud til den nærmeste forstad, smed jeg min tegnebog i en affaldsbunke, mine nøgler i en kloak, og da jeg passerede en nydelig forstadshave, smed jeg mit ur derind. En iraner fik mig til at stoppe og fik min underskrift imod mordene i Iran. Han skulle lige vide, hvem der i virkeligheden stod overfor ham.

Mine hårdt belastede fødder bar mig ud til bjergområdet ved Holmenkollen. Forinden var jeg gået forbi en børnehave, hvor jeg ubemærket smed de købte troldebånd ind. Pludselig tog jeg et hårdt greb om plasticposen med håndklæde, pas og skipsbillet i og smed den langt ned ad en skrænt. Stien, jeg havde fundet, blev langsomt mere øde, og endelig kunne jeg høre frydefulde toner fra en elv ganske nær. Jeg gik igennem høje bregner og kom til elvens klare vand. Jeg kiggede op mod den helt blå himmel og kæmpede pludselig en kamp med mig selv: Jeg var ikke kun Jesus Kristus - jeg var GUD!

SMERTELINDRING

Jeg vadede ud i elven og slukkede min tørst i det velsmagende vand. Jeg sansede ikke smerten i mine

vabelfyldte fødder, men det må have lindret, at fødder, strømper og sko blev våde.

Jeg lagde mig på ryggen i de store bregner. Jeg var på vej op i de norske fjelde for at forsvinde for altid for denne verden. Mine børn skulle jeg aldrig mere se, og min lejlighed derhjemme med billedet på væggen af mig selv, hvorunder der stod: "Verdens bedste far" - den lejlighed ville i fremtiden blive besat af millioner, som det sted hvor frelseren boede, inden han forsvandt sporløst oppe i Norges fjelde. Jeg var overbevist om, at jeg ville vågne op igen som en ny person med en anden identitet.

Af uforklarlige grunde vendte jeg om igen - klatrede ned ad skrænten og fandt min pose. Imidlertid dukkede der pludselig jernbanespor op, og jeg valgte at tage ind mod Oslo igen. Inden jeg fandt den første station, så jeg en videoforretning, hvor jeg gik ind og spurgte, om jeg måtte låne telefonen, og om han kendte min mors telefonnummer? Det er Greta Garbo. "Ja, du må jo tro, jeg er skør," sagde jeg, men han kendte ikke nummeret. I en have i nærheden sad der en familie og hyggede sig over en kop kaffe. Jeg gik derind - undskyldende, og spurgte om de vidste, hvor min mor, Greta Garbo, boede. De svarede mig, at hun ikke boede i Norge, men opholdt sig i Paris. (Senere, lige før jeg overgav mig til Norges politi, mødte jeg djævelen i egen høje person. Han vidste bedre besked om den under-skønne skuespillerinde - hun levede i New York.)

Jeg hoppede på toget og stod af ved Nationalteatret. På vej op fra stationen var jeg omgivet af meterhøje mure. Ved udgangen stod to unge mennesker og spillede tvær-

fløjte med en cowboyhat liggende foran. Jeg stoppede og forklarede dem, at jeg ingen penge havde, men at de måtte beholde posens indhold. Så løb jeg væk derfra, idet jeg håbede at undgå koncentrationslejren. Jeg var igen i Oslo bymidte. Min trøje med "Rent hav - helt klart" smed jeg ind under en skurvogn, nu kun iført sko, strømper og shorts. Min overkrop og mine stærke lår viste omverdenen, at jeg var i fin form.

Mine ben bar mig op til en kaserne, hvor soldaterne var i gang med et opvisningsprogram for offentligheden. Jeg blandede mig mellem tilskuerne og spankulerede derefter frit frem mod kaserens indgang. Jeg fandt ind på et kontor og forlangte at komme til at tale med en oberst. (Jeg, Jesus, ville beskyttes af Norges militær). Der var ingen oberst at få i tale på det tidspunkt, men jeg fik en tid næste morgen klokken otte. Jeg forlod kasernen og begyndte at spørge folk om, i hvilken retning politigården lå.

Nu befandt jeg mig på en stor græsplæne foran politigården. Her hyggede flere indiske familier sig, men ved deres egen tro veg de bort fra Kristus. Et af børnene var dog så tryk ved mig, at hun ville modtage mine solbriller. Da mødte jeg så Djævelen - i egen høje person. Han var ikke ret høj, let fedladet og meget lys, ansigtet var vansiret af ufærdige plastiske operationer. Han fortalte mig, at han havde set helvede. Jeg fandt ind på politigården, men var for forvirret til at skrive mit eget navn, så jeg fik lov at gå igen og kunne henvende mig, når jeg havde sundet mig lidt.

Så blev det "Oslo by Night", og jeg endte igen ved Nationalteatret.

Jeg lagde mig på fliserne overfor og fik øje på noget graffiti på muren - der stod sputnik. Jeg var slet ikke i tvivl om, at det stod der for min skyld. Min mor, Greta Garbo, ville møde sin bortkomne søn her ved teatret i aften - ankommende i en sputnik fra New York. Som minutterne gik, opgav jeg tanken om sputnikken og satte mig på en bænk. En flok narkomaner kom forbi og henvendte sig til mig. De grinede højlydt ad mig, fordi jeg ventede på min mor, Greta Garbo. "Den er nok høj, du!" Jeg vandrede videre i natten og kom igen ned til havnen. Her hang månen fuld og gul og utroligt smuk over mit hoved. Lidt efter tiltalte jeg to amerikanske vagter, der stod bevæbnede ved et flådefartøj. Tiden var skredet frem til midt på natten. Jeg var begyndt at dyrke kondiløb i det indre af Oslo og spurgte et par taxachauffører, om de troede på Jesus. Jeg forklarede en af dem, at jeg var blevet bestjålet - om han ikke ville køre mig til politigården? Det gjorde han gerne. Endelig var jeg kommet ind til politiet, og da jeg ikke kunne komme ud igen, fik jeg et raserianfald. Jeg råbte op om, hvem der havde sørget for det flotte vejr i Norge de sidste dage! Da jeg følte mig truet af det norske politi, truede jeg dem selv med at slukke solen!!!

GUD OG SANDHED

Thi jeg var GUD selv. Jeg knækkede mine briller og smed dem hen ad gulvet. Inde bag glasruden kiggede en 6 - 7 personer undrende på mig. Pludselig for jeg op og skreg: "Skyd mig, træk jeres pistoler - skyd mig, skyd mig. Jeres kugler kan intet gøre mig - kom nu! Kujoner I er bange for at se

sandheden!" Meget beslutsomt gik jeg frem mod betjentene, som uden dramatik lagde mig i håndjern og kørte til et hospital, hvor de anbragte mig på det bare gulv, bagbundet og med hovedet på en pude. Pludselig tog fanden ved mig, og jeg skreg løs. Jeg troede ikke på, at de to betjente kunne beskytte mig mod hospitalets kirurgiske instrumenter - jeg frygtede det værste. Jeg så en mand i en hvid kittel og var slet ikke i tvivl om, at han var lavet om fra kvinde til mand via lægelige eksperimenter i Hitlers kz-lejre.

En kvindelig læge kom ind, og jeg så, at hun manglede et led på den ene finger og var straks klar over, at hun ikke var på min side. Hun opgav mig og gik igen. Jeg blev ført ud til en af politiets personbiler og kørt bort, ledsaget af tre betjente. Jeg var meget tryk ved den ene af dem og hviskede ham i øret: "Jeg er Jesus Kristus."

Da de afleverede mig på den psykiatriske afdeling, var jeg stadig i håndjern. Brutalt gik det pludselig op for mig, at min far, der havde været frihedskæmper under 2. verdenskrig, var den største forræder. Han havde taget Greta Garbo med vold, og det var der kommet mig ud af. Den pige, der havde ageret min mor og til forveksling lignede den store skuespillerinde, havde måttet afgive sit eget barn for at passe mig. Hun havde haft en fødselspsykose og var blevet tilset af en af min fars underordnede, en forhenværende læge ved de bloddryppende slagterborde i en nazilejr. Personalet hjalp mig i seng. Jeg havde taget alverdens skyld på mig. Alle skulle nu have det godt evindeligt, mens jeg selv skulle leve som forbandet i dette værelse

altid. I min usselhed var jeg en garant for hele menneskeheden for at den skulle have det godt alle dage. Mit liv var nu kun lidelse - jeg var dømt til at være søvnløs i al evighed. Mad og drikke behøvede jeg ikke - Jeg var dømt til aldrig at dø!

Jeg havde rejst mig fra sengen, og nu mærkede jeg mine blødende og smertende ben. Ved at støtte mig mod væggen vraltede jeg hen foran spejlet. Her blev jeg pludselig slået i gulvet af en vældig kraft! Jeg var selv i stand til at rejse mig, men dette usædvanlige måtte være tegn på, at nu kunne jeg ikke mere.

Et par dage efter fik jeg et saliggørende bad. På vej ud derfra kom præsten forbi, og vi hilste på hinanden. Den modne og søde sygeplejerske, der havde været på en hjerteafdeling i 21 år, spurgte mig, om hun skulle kigge ind først på natten. (Min mani var blevet slået ned med Serenase, den rene dynamit!). Jeg lå vågen, da hun kom klokken to. Hun tog min puls og spurgte, om jeg var sulten. Hun gik ud i køkkenet og kom tilbage med et fad med seks stykker lækkert smørrebrød, og en kande med iskold skummetmælk. Jeg tænkte varmt om hende og lagde mig mæt og veltilpas under dynen igen. Nu ville søvnen hurtigt komme. ■



▲ S, M og S

Når *hjertet* og *pædagogikken* møder borgeren i øjenhøjde!



Tekst og foto: Steen Moestrup

I gennem årene har der været mange diskussioner om, hvorvidt pædagogerne eller i det hele taget personalet skal have hjertet med, når de går på arbejde.

I dag mødtes jeg med to pædagogiske konsulenter, der forstod forskellen på at snakke med borgeren, snakke til borgeren og få borgeren til at åbne sig ved at bruge dele af deres eget liv i samspillet. Hvordan kan nogen egentlig tro, at de får relationen til et andet menneske til at blive så personlig uden at selv at åbne sig? Hvordan kan den professionelle behandler tror på, at det kan lade sig gøre at få borgeren til at åbne op for

det personlige rum, uden at der sker en gensidig åbning?

Jeg har prøvet mange samspil med forskelligt personale i psykiatrien gennem årene og må konstatere ved et tilbageblik, at de vellykkede samspil ikke er opstået ud af ingenting, men netop bygger på tryghed, tillid og gensidig fælles forståelse af tingene. Det sker når resonansen er i orden og ikke før. Talrige forsøg gennem årene på at skabe et tillidsvækkende samspil er slået fejl, når personalet har troet, at de kunne klare opgaven uden selv at åbne den mindste smule op for deres personlighed.

Michael og Søren, som jeg er mød-

tes med i dag, udgør sammen med andre et team af personale, der kan tilkaldes, når pædagogerne på bostedet har givet op og må have sparring og opbakning til at komme videre med en borger. Søren siger, at han fra barnsben har været den som legede med de, der var anderledes, og som ingen ville lege med. Han formår at rumme folk, der ellers ikke blev rummet af andre. Forstår med få og enkle redskaber at få folk til at åbne op og lukke ham ind i deres dagligdag.

En historie går på at levere to rundstykker til en borger i 14 dage, hvorefter borgen bliver nysgerrig på, hvem han er, og hvorfor han gør det. Det er tålmodighed, der lønner sig i hans arbejde med borgerne. At turde give slip og turde give tid, ikke forlange af borgeren, at denne skal åbne sig for en vildt fremmed, men først lære ganske enkelte ting om personen, selv om han gerne vil forstå og kende borgerens reaktioner til bunds.

Med den tålmodighed skabes et grundlag for at arbejde videre og få borgeren til at åbne døren til sit sind, en sidegevinst ved tålmodigheden er at de sjældent oplever en voldelig borger, at de sjældent oplever de ting, som egentlig er årsagen til, at de bliver tilkaldt. Hvorfor er det, at folk skal komme udefra for at have og give borgeren den tålmodighed, som egentlig burde være en af grundpillerne i arbejdet med borgere i krise? Hvad skal til for at personalet får indblik i disse simple kompetencer, som de tilkaldte pædagoger besidder og forstår at sætte i spil?

To store stærke mænd, som tør slippe deres fysiske overmagt og blot lytte til borgeren, blot høre på hvad borgeren siger. I ugevis - selvom borgeren faktisk ikke åbner munden - lader de sig ikke provokere til at tage ordet i deres magt og tvinge borgeren til at tale, de tør vente og lade tiden

arbejde for sig. Et typisk forløb varer 3 måneder, hvor de møder borgeren flere gange om ugen og skaber fortrolighed og interesse på forskellig vis.

For dem handler det ikke om, hvad der er sandt eller falsk. Det handler om at finde ind til, hvad borgeren mener, og hvorfor borgeren vælger bestemte løsninger i tilspidsede situationer. En del borgere har sammenfaldende reaktionsmønstre, men de gør meget ud af at forstå den enkelte og dennes baggrunde for netop sine handle-mønstre.

Gennem deres aktive måde at lytte på og gennem en åben dialog får de indblik i borgerens personlige historie, der ofte forklarer sammenhæng til borgerens udadreagerende voldsagtige reaktioner. Det sker ofte for dem, at de slet ikke oplever de voldelige reaktioner fra borgerne, som var årsag til, at de blev tilkaldt. De formår gennem deres tålmodige, tilidsfulde og omsorgsfulde metoder, at få borgeren i tale og få åbnet op for borgerens problemfyldte forhistorie, der giver borgerne luft for deres frustrationer på en hensynsfuld måde.

De fortæller om en række alvorlige oplevelser med borgere, som har afsøgt mulighederne for at få fysiske magtdemonstrationer frem i behandlingen. De stopper op og har en anden dagsorden. Erstatte fastspænding med kugledyner og mandsopdækker gerne en person i timevis for at få borgeren til at tale. De formår med deres mandige fysiske overlegenhed at få folk til på bedste vis at åbne sig i ro og mag. Det giver en form for recovery blandt borgerne, som ikke ville kunne fremkaldes gennem undervisning. De lærer borgerne at forstå sig selv og forstå deres egne reaktioner og dermed også at kunne forebygge dem.

De får borgere med udadreageren-

de voldelig adfærd til at falde ned og ændre adfærd, mens systemet ser på og overraskes over, at man gennem tale og især ved at lytte til borgerne kan få afdækket en historie, som systemet slet ikke har kunne få indsigt i, selvom borgeren har været i såkaldt behandling i årevis, og det har været forsøgt gennem psykoanalyse og psykologiske tests at få en forståelse for borgerens udadreagerende adfærd.

Det viser sig ofte, at borgerne har mødt personale, som til stadighed ikke havde tid til at lytte, ikke overholdt indgåede aftaler og havde travlt med andre gøremål, hvorfor den nødvendige tillid og tryghed aldrig blev skabt til de dybe og indsigtsgivende samtaler.

Det er utroligt hvad et 3 måneders forløb på sigt vil spare samfundet for af resurser. Man kan spørge sig selv om, hvad der ville kunne spares, hvis alle ved indflytning på et bosted fik tildelt en fast pædagog med indsigt, tid og ro til at fordybe sig i borgeren sammen med borgeren og på dennes præmisser. Vil det være muligt, at undgå fremtidig udvikling af udadreagerende adfærd, få borgeren på højkant til igen at bo i egen bolig og ikke mindst vil den nedadgående spiral med øget personalebehov standse?

Til slut blot en lille historie – en løftet pegefinger til personalet. Tænk jer om inden i løfter pegefingeren. Sæt jer i stedet for på jeres hænder og prøv, om I kan få borgeren i tale – ellers bør I overveje, om I vil fungere bedre uden en pegefinger. Tænk på hvad I selv opfatter som faderlige råd fra jeres omgangskreds, og hvad I tager ind som gode råd fra ligestillede. Hvad der virker i jeres eget liv, vil tit virke i samspillet med borgere. Men tør i lægge jeres pædagoguddannelse på hylden og leve i virkelighedens verden ?

En sag om tvang — det nye



Tekst: Glenn Borgen Hansson
Foto: Hanne Skou Kadziola

Dagen er torsdag den 15. november 2016. Klokken er 08:50. Min mor er lige ankommet til retspsykiatrisk afdeling SL 8 i Slagelse, hvor jeg er indlagt.

Jeg har været indlagt i mere end 6 år. Min mor er kommet for at besøge mig, fordi hun også er min bistandsværge, og fordi vi kl. 9:30 skal til møde i Patientklagenævnet her i afdelingen. Vi sidder og snakker. Det banker på døren. Det er en personale, der fortæller os, at Patientklagenævnet er mødt og beder os følge med.

Grunden til, at jeg skal i Patientklagenævnet, er at jeg den 3. november 2016 klagede over, at den ledende overlæge traf beslutning på et ulovligt grundlag, om at jeg skulle tvangsmedicinere. Ganske vist var det ulovligt at tvangsmedicinere mig, men jeg valgte at tage 8 mg Cisordinol pr. dag fra og med den 3. november, for at der ikke blev alt for meget ballade omkring situationen. Jeg klagede straks over medicineringen til Patientklagenævnet.

Nu er det så blevet den 15. november. Min mor og jeg er på vej ned til Patientklagenævnet. De sidder klar i møderummet ude i indgangen til retspsykiatrien, da vi ankommer. Det er mit 9'ende møde i Patientklagenævnet på 6 år. Et personale viser os ind i møderummet og går igen. Til min store overraskelse er vi alene med patientklagenævnet. Der er således hverken en overlæge eller andre personaler til stede ved mødet. Vi

hilser alle fem på hinanden. Som repræsentanter for Patientklagenævnet er mødt en formand, som også er jurist, en repræsentant fra foreningen SIND samt en læge udpeget af Lægeforeningen.

Mødet vil jeg ikke beskrive i nærmere detaljer, det er for omfattende. Dog kan jeg kort sige om forløbet, at vi egentlig bare gennemgik den erklæring, som var udarbejdet af overlæge Torsten Warrer til Patientklagenævnet i forbindelse med opstarten af min tvangsbehandling den 3. november 2016. Mødet tog kun 24 minutter, hvorefter min mor og jeg gik tilbage til afdelingen for at drikke kaffe.

Klokken er nu blevet 16:40. Der er en besked på min telefon, om at jeg har fået brev fra Statsforvaltningen. Jeg logger ind på e-Boks med min tablet. Det er afgørelsen.

Den siger blandt andet: *”Den tvangsbehandling, der er foregået fra den 3. november til nu, har således været ulovlig og den igangværende tvangsbehandling skal straks bringes til ophør.”* Det er 7'ende gang jeg samlet set får medhold i en klage om tvang under min indlæggelse. Jeg afleverer en kopi af afgørelsen på kontoret. Lidt senere kommer der en læge og beder om at læse afgørelsen i min e-Boks. Det får han lov til. Han går og kommer efter nogle minutter tilbage og fortæller mig, at jeg ikke skal have medicin her til aften.

I 2015 traf Patientklagenævnet 2.860 afgørelser. 373 af disse afgø-

ter at klage

relser handlede om tvangsfiksering og 636 handlede om medicinsk tvangsbehandling. Patientklagenævnet godkendte 64% og underkendte 36% af tvangsfikseringerne. Patientklagenævnet godkendte kun 29% og underkendte hele 71% af personlige skærmninger. Patientklagenævnet godkendte ligeledes 75% og underkendte 25% af de medicinske tvangsbehandlinger (kilde: Patientklagenævnets årsberetning 2015).

Men hvorfor fortæller jeg så disse tal? Jo! når jeg hører patienter tale om at klage til Patientklagenævnet, så lyder de nærmest opgivende på forhånd, fordi de har det indtryk, at patienterne stort set aldrig får medhold i deres klage ved Patientklagenævnet.

Dette er dog langt fra korrekt.

Som ovenstående tal viser, så giver det god mening for en patient at klage til Patientklagenævnet i sager om tvang.

Jeg håber du som patient vil tænke på ovenstående tal, inden du vælger at droppe en klage til Patientklagenævnet. ■



▲ Glenn Hansson.



Lighed i sundhed - *praksis*



Tekst og foto: Tom Jul Pedersen

Der gøres meget for at hjælpe de svageste i samfundet. Et af Region Midtjyllands bud på det, var en konference i Kolding, der skulle hjælpe sindslidende til en sundere livsstil,

Udover foredrag og fortæring til de fremmødte var der masser af stande med forskellige remedier, der skulle hjælpe syge og svage mennesker.

Såsom lysterapi, som betyder, at man i den mørke tid kan sætte specielle lamper op, der lyser som den rigtige sol. Et andet sted kunne man få smagsprøver på mad, der bliver bragt til ens dør. Dem, der har svært ved

at komme ud af sengen rent fysisk, kan hjælpes med en anordning der "vipper" dem ud af sengen. Meningen med det hele var, at nogle af alle de fremmødte skulle blive inspireret samt i bedste fald købe nogle af ydelserne til deres respektive arbejdspladser i det offentlige. Det var helt klart offentligt ansatte, der var mødt op samt havde fået deres arbejdsplads til at betale de 2200 kr., det kostede at være med.

Foredragene var i den meget åndelige ende af skalaen, man skulle helt klart være bogligt begavet for at forstå det. Den, der var nemmest at forstå, var tv-lægen, Peter Qvortrup Geisling, der kom med



▲ Rune Klan tryller både med kort og ord.

s der virker

► Der var fuldt hus i den store sal.

sjove eksempler på, hvordan man som læge kan komme til at skrive noget andet end det, man mener. Tilmed er det ubevidst sjovt.

En anden kom ind på, hvordan man i det skjulte kan få folk til at ændre adfærd. Ved at dele maden op i små stykker så spiser man mindre. 10 stykker kage på det fad skal derfor deles, så der er 20. Vi mennesker vil have tendens til at spise to stykker, lige meget hvor store eller små de er. Fakta er, at der spises mindre i sidste ende, når det er små enheder.

Tilmed har vi tendens til at spise det, der er nærmest. På den bag-

grund skal der stå frugt og grønt ude ved kanten af et bord, tættest på folk, mens det, der er længst væk, inde ved væggen, som bordet står op af, skal være kager og chips, der er kaloriefyldte. En sidste ting er, at det, der er meget af, har vi igen ubevidst lyst til at tage af - så store mængder frugt og grønt, samt små fade med kager og chips. På den måde kan man lokke folk til at leve lidt sundere, det hedder på nu dansk: "nudging".

Det hele blev rundet af med komikeren Rune Klan, det var klassisk Rune Klan, skal jeg love for. Trylleri og sjove sætninger og an-

sigtsudtryk. Noget for kvinderne - der var rigtig mange lyse stemmer, der grinede.

Konklusionen på det hele var, at personalet på x, y og z sted, fik en masse input, som de måske kan arbejde videre med og implementere på deres arbejdspladser. ■



▲ Der var mange eksempler på hjælpemidler, f.eks. mad bragt til døren.



▲ Den kendte TV-læge underholdte med journal-citater.



▲ Foredragene blev understøttet af farvestrålende billeder.

Grøde i boghylden

Tekst: Bo Steen Jensen

Jeg ved ikke, om det var den årlige bogmesse i Bellacentret, der var årsag til vrimlen af bøger omkring psykiatrien dette efterår. Men der er dukker rundt 6 - 7 bøger op, nogle blev omtalt i forrige nummer af bladet, her skal så omtales lidt flere.

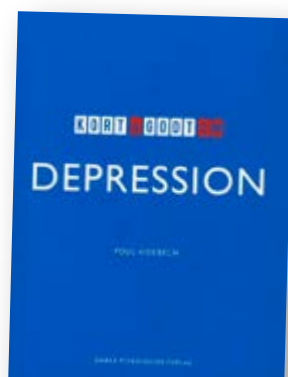
Professor Poul Videbech har lavet en håndbog om depression i serien "kort og godt om". Bogen er meget overskuelig og klar, let at bruge, så glimrende gaveide til brugere, pårørende og til fagfolk. Og det er på mange måder en håndbog med gode beskrivelser af de mange elementer, der indgår i begrebet depression. Og at man skal være opmærksom på ikke at gøre alle menneskelige følelsesreaktioner til signaler om sygdom er en vigtig oplysning – på den anden side samtidigt være opmærksom på tegn på stivnen i negative følelser.

Lidt malurt må der desværre hældes i rosen. Indledningens passus om belastning for den depressive og hendes pårørende smager lidt af manglende frigørelse fra bogen fra 1988: "Depression dit navn er kvinde", som så bliver fulgt op med afsnit om mandens måde at være deprimeret på, hvor det hedder: "det er en lang historie, som der ikke er plads til". Det er da muligt, at konceptet ikke giver sider fri, men hvis man forsætter med at skubbe forskellene foran sig, så får vi aldrig gode svar på professor Merete Nordentofts spørgsmål: "Hvorfor taber vi 70 procent af mændene?"

Men generelt kan jeg anbefale bogen som en god orienterende hjælp – også de forslag til selvhjælp, der er oplistet – brug dem, hvis du orker og kan. ■

POUL VIDEBECH KORT OG GODT OM DE- PRESSION

Dansk Psykologisk forlag A/S
ISBN 978-87-7706-002-0



Kom ned på jorden

Tekst: Steen Moestrup

Bogen handler om, hvordan Ole har valgt at gribe tingene an og være der for borgerne, når de har brug for det og til de ting, de har brug for. Det er typisk borgere, som lever et meget kaotisk liv, og som typisk ikke evner at indrette sig på, hvordan systemerne fungerer og heller ikke kan anvende de tilbud, som er standard. Bogen viser glimt fra Oles hverdag og liv, og det er livserfaringerne som Ole sætter i spil overfor borgerne. Nok er Ole uddannet plejer i psykiatrien, og har erfaringer fra psykiatriske afdelinger, men Ole har selv været ude at sejle, fældet træer i skoven og i det hele taget haft et liv, der har givet en masse forskelligartede erfaringer, hvor samspillet med andre mennesker har været i højsædet.

Ole forstår at sætte borgeren stolen for døren og lade borgeren lære ting, som er nødvendige for at være en del af samfundet. Omvendt har Ole stor respekt for de ønsker, den enkelte borger har, og hjælper på netop det niveau. Ole er ikke bleg for at tage en opvask sammen med borgeren.

Sproget i bogen er præget af, at det er Ole, der fortæller sin historie til en journalist, og at den er gengivet, som den er fortalt i et meget direkte sprog og præget af Oles brogede fortid, så alene sproget får én i godt humør. Men der er også nogle tragiske historier, som får en til at sidde stille med bogen og tårerne til at trille ned ad kinderne.

Lad dig gribe af denne bog. Jeg tror både psykiatribrugere og behandlere vil få meget med ved læsningen og lære noget om sig selv og livet. Politikerne vil måske kunne forstå, hvorfor de så tit kommer i modvind med deres bevillinger, og at løsningen på psykiatribrugeres liv ikke er så lige til men heller ikke noget særligt, for alle i samfundet har brug for at vide, de er noget. ■

OLE SØRENSEN: KOM NED PÅ JORDEN

ISBN 978-87-7180-327-3
Et liv i socialpsykiatrien på Langeland
Fortalt til Marianne Vestergaard Nielsen,
trykt hos People's Press



PRESSEMEDDELELSE:

Politisk studehandel sælger ud af psykiatribrugeres menneskerettigheder

15.10.2016

Tekst: Karl Bach Jensen, Udviklingskonsulent

LAP's landsledelse har på sit møde den 15. oktober besluttet at udsende pressemeddelelse i anledning af satspuljepartiernes forlig med regeringen om "Handlingsplan til forebyggelse af vold på botilbud".

Regeringen har indgået forlig med alle folketingspartier undtagen Enhedslisten om at give landets kommunalbestyrelser ret til at indespærre voksne psykiatribrugere på ubestemt tid.¹ Med nattens forlig om en satspuljefinansieret pakke til forebyggelse af vold på botilbud bryder lovgiverne med et princip om, at man enten skal være aktuelt sindssyg eller være dømt for en strafbar forseelse for at kunne spærres inde på en psykiatrisk afdeling.

I alle landets regioner skal der oprettes såkaldte socialpsykiatriske sygehusafdelinger, som man kan visiteres til, hvis man vurderes at være til fare for andre, har en svær psykisk lidelse, nedsat funktionsevne (handicap) eller svære sociale problemer og har været tvangsindlagt mindst én gang inden for det seneste halve år. Beslutningen om tvangsindlæggelse på de nye afdelinger tages for et halvt år ad gangen – reelt er der tale om anbringelse på ubestemt tid, noget der normalt kun kan ske via domstolene, hvis man har begået alvorlig personfarlig kriminalitet². Forliget bryder således med retsprincippet om, at man er uskyldig indtil det modsatte er bevist. En beslutning om ufrivillig anbringelse kan - efter en formentlig langvarig klagebehandling i Ankestyrelsen – påklages til domstolene, men erfaringsmæssigt er det ganske få, der vil få medhold ved domstolen. I det hele taget afspejler de meget indviklede klageprocedurer i forbindelse med ufrivilligt ophold på de nye afdelinger, at der er tale om et meget uheldigt miskmask af vidt forskellige lovgivninger og traditioner.

Bliver man visiteret til en af de nye afdelinger, vil det reelt blive ens bopæl, idet man bliver frataget sin evt. plads på offentligt støttet bosted. Man skal

ovenikøbet selv finansiere en stor del af opholdet, med mindre man til daglig har egen helt privat bopæl. Som vi ser det, er den eneste reelle forskel på de nye "socialpsykiatriske afdelinger" og den almindelige tvangspsykiatri, at man ikke må bæltefikse eller tvangsmedicinere, men her vil en overflytning til en almindelig tvangsindlæggelse formentlig blive taget i anvendelse i det øjeblik, man opfylder psykiatrilovens kriterier for den form for tvang. Desuden lægges der op til lidt mere socialfagligt personale på de nye afdelinger.

Forliget repræsenterer desværre et brud med princippet om skadesreduktion, der de seneste årtier har kendetegnet stort set al misbrugsbehandling her i landet. I 90'erne blev der i de daværende amter skabt en række velfungerende botilbud for mennesker, der både er ramt af alvorlige psykiske lidelser og samtidigt har et misbrug af lovlige eller ulovlige rusmidler. Her tolereres brug/misbrug af rusmidler, så længe det foregår i egen bolig, samtidig med at man løbende tilbyder og forsøger at motivere til misbrugsbehandling. Disse velfungerende botilbud blev videreført i landets 5 regioner, men har de senere år haft svært ved at overleve på grund af manglende henvisninger fra og spareiver i landets kommuner. Selv om der i virkeligheden er brug for flere af sådanne mindre og rummelige botilbud, er de enten blevet økonomisk beskåret eller helt lukket ned de senere år. Det var her, man fra regeringens og satspuljekredsens side burde have sat ind! På de nye "socialpsykiatriske afdelinger" kan vi se frem til en form for nultolerance-holdning, hvor en formodning om, at man vil indtage/købe rusmidler, i sig selv kan være grundlag for tvangstilbageholdelse eller tvangstilbageførsel.

Med nedsat funktionsevne som et af kriterierne for tvangsindlæggelse på de nye afdelinger, er forslaget i strid med handicapkonventionens artikel

14 om, at "et handicap i intet tilfælde kan berettige til frihedsberøvelse", og artikel 19 om, at man uanset handicap har ret til selv at vælge, hvor og med hvem man vil bo. Fra LAP's side kan vi kun opfordre regeringen og satspuljekredsen til at annullere den del af den indgåede aftale, som nu vil skabe en gruppe af mere eller mindre retsløse klienter på nye fængselslignende "socialpsykiatriske afdelinger".

1 Ifølge Alternativets psykiatriordfører Pernille Schnoor er "Dette IKKE korrekt forstået. En person, der indlægges på psykiatrisk afdeling uden samtykke kan inden for det næste halve år indskrives uden samtykke på den (nye) socialpsykiatriske afdeling. Dvs. hvis det er 2 måneder siden, personen har været [tvangs]indlagt, kan personen max indskrives uden samtykke i 4 måneder, hvorefter det vil være frivilligt at være indskrevet på tilbuddet. Princippet er, at en patient på psykiatrisk afdeling ikke reelt udskrives men har en "stående indlæggelse" i op til et halvt år. Dette har vi medtaget, fordi vi var flere, der ønskede, at udgangspunktet naturligvis skal være at så mange som muligt skal indskrives på frivillig basis. Derfor har vi også fået ind i aftalen, at udvalget skal modtage information om antal indskrevne uden samtykke hver tredje måned."

2 Undertegnede har kontaktet Sundhedsministeriets ledende embedsmænd på området og orienteret dem om Alternativets opfattelse af den ret så selvmodsigende forligstekst. Vi håber selvfølgelig, at Pernille Schnoors tolkning af det natlige forlig er korrekt og afventer med spænding, om det kommende lovforslag om de nye "socialpsykiatriske afdelinger" vil gøre muligheden for denne nye form for ufrivillig anbringelse tidsbegrænset, så den højest kan udstrækkes til et halvt år efter sidste tvangsindlæggelse efter de nu gældende regler. ■



Hvorfor indlogerer
dværge sig på hoteller?

Fordi der er minibar!

VIGTIGT

KÆRE MEDLEM AF LAP

På LAP's landsmøde i april blev det drøftet, hvordan vi fremover kan undgå, at portoudgifter til udsendelse af materialer bliver ved med at stige. Der var enighed om, at alle medlemmer også fremover skal kunne modtage henvendelser fra foreningen, men at henvendelser så vidt muligt skal sendes pr. e-mail.

DERFOR:

Er du indforstået med, at du fremadrettet kun modtager henvendelser fra LAP via mail?

Er du det, så send os venligst hurtigst muligt en mail med din accept på lap@lap.dk eller ring på tlf. 66 19 45 11. Hører vi ikke fra dig, vil du også fremover modtage materialer som alm. post. ■

På vegne af LAP's landsledelse

Forretningsudvalget, Hanne Wiingaard, Hanne Skou
Kadziola & Bettina Kræmer Mærsk

INFO

Fra Patienterstatningen – behandlings- og lægemiddelskader, se www.pebl.dk her kan du også anmelde evt. skader.

SKADER I PSYKIATRIEN

Erstatningsordningen dækker også skader, der sker inden for psykiatriens område - både hvis du er indlagt, går i ambulant behandling eller er i kontakt med en psykiater.

Skaden skal være sket som en direkte konsekvens af en behandling, manglende behandlingen eller et lægemiddel.

En lægemiddelskade

Patienterstatningen kan efter loven tildele erstatning for bivirkninger, der er så alvorlige og sjældne, at de overstiger, hvad du skal acceptere, når du er i behandling for din psykiske sygdom. Alle lægemidler har dog bivirkninger, men tit er det milde bivirkninger, som forsvinder igen, og dem kan vi ikke erstatte.

Der kan kun tildeles erstatning for fysiske bivirkninger. Psykiske bivirkninger efter et lægemiddel kan efter loven ikke erstattes.

Det er fx en behandlingsskade, hvis en psykiater har stillet en forkert diagnose eller ordineret forkert medicin, og behandlingen fører til en skade. Det er også en behandlingsskade, hvis en læge ordinerer medicin i et omfang, så der sker en skade, eller hvis lægen ordinerer for meget forskelligt medicin. ■

NY MEDARBEJDER HOS LAP

JAKOB BRIXTOFTE PETERSEN

Jeg er 46 år gammel og er uddannet i samfundsfag og kommunikation; cand. scient. soc., fra Aalborg Universitet. Før min ansættelse i LAP har jeg i en årrække arbejdet som fuldmægtig i Socialstyrelsen i Odense, og tidligere har jeg været ansat som udviklingskonsulent på Den Sociale Højskole i Odense. Jeg glæder mig til at møde LAP's medlemmer og komme i gang med det spændende og vigtige arbejde i foreningen. Privat er jeg gift og har to børn. ■



HVAD ER EN BISIDDER

og hvad kan jeg bruge en bisidder til?

LAP har i nogle år haft et tilbud om en bisidderordning og har derfor et korps af frivillige bisiddere,

der selv har eller har haft en eller anden form for tilknytning til psykiatrien, klar over hele landet. Bis-

idderordningen er da også blevet brugt, men vi kunne godt tænke os at den blev brugt endnu mere.

- En frivillig bisidder er en person, der ulønnet går med dig, når du f.eks. skal mødes med kommune, jobcenter, læge, bank, advokat eller andet.
- Bisidderen kan tilbyde dig en samtale både før og efter mødet.
- Bisidderen har tavshedspligt.
- Bisidderen har gennemgået et bisidderkursus eller anden form for træning
- Bisidderen er vurderet egnet til opgaven
- Bisidderen er ikke en ekspert, der fører sagen for dig, men derimod en uvildigsparringspartner, som du kan drøfte din situation med.

Det er uden udgifter for dig at benytte en bisidder fra LAP.

DU KAN FX BEDE OM AT FÅ EN AF DEM MED, HVIS DU:

- Er i tvivl om, hvordan du får dine tanker og ønsker formuleret
- Har svært ved at bevare overblikket og koncentrere dig
- Har brug for en at støtte dig til, som kan hjælpe dig både før og efter et møde
- Skal have et møde med en sagsbehandler.
- Skal have et møde med din almindelige læge
- Skal have et møde med en anden behandler eller myndighed
- Så føl dig mere tryk, få en bisidder ved din side

SÅDAN FÅR DU KONTAKT TIL EN BISIDDER FRA LAP'S BISIDDERKORPS:

Henvend dig til LAP's sekretariat i Odense på tlf.: 6619 4511 eller pr. e-mail: lap@lap.dk.

Oplys navn og tlf. nummer og giv en kort beskrivelse af til hvad, hvor og hvornår du har brug for en bisidder.

LAP vil hurtigst muligt forsøge at finde en ledig bisidder, der kan og vil påtage sig opgaven.

Bisidderen kontakter dig, og I aftaler nærmere om, hvordan I vil forberede jer på det eller de møder, hvor du ønsker bisidderens medvirken. Om muligt ved at mødes eller evt. pr. tlf.



- ☐ Jeg er nuværende eller tidligere psykiatribrugers og ønsker medlemskab af LAP: 125 kr. årligt
- ☐ Jeg er nuværende eller tidligere psykiatribrugers og ønsker medlemskab af LAP, jeg er på kontanthjælp/hjemløs: 50 kr. årligt
- ☐ Vi er psykiatribrugere og ønsker kollektivt medlemskab af LAP for vores forening/værested/institution m.v. [kontakt sekretariatet]
- ☐ Jeg er ikke psykiatribrugers, men ønsker abonnement på Medlemsbladet LAP: 175 kr. årligt
- ☐ Vi ønsker abonnement på Medlemsbladet LAP til vores institution/forening: 300 kr. årligt
- ☐ Individuelt støttemedlemskab: 200 kr. årligt
- ☐ Kollektivt støttemedlemskab: 600 kr. årligt

Du er velkommen til straks at indbetale dit medlemskab/abonnement på LAP's konto i Danske Bank: Reg.: 3574, konto: 30 01 88 89 27 eller via MobilePay til nr. 24 23 73 93 (LAP Landsforeningen) - husk at skrive afsender på din betaling. Ellers vil du ved indsendelse af denne indmeldelsesblanket modtage et indbetalingskort.

Indmeldelse kan også foregå på www.LAP.dk

INDMELDSES//BLANKET//

NAVN:

ADRESSE:

FØDSELSDATO OG ÅR:

POSTNR. OG BY:

KOMMUNE:

REGION:

EVT. TLF:

EVT. EMAIL:



Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere

Store Glasvej 49 · 5000 Odense C · Tlf: 66 19 45 11

Liste over kollektive medlemmer i LAP

Aktivhuset Freya	2670 Greve	Multihuset Isefjord	4300 Holbæk
CSD Aktivitetshuset	5000 Odense C	NABO-Center Amager	2300 København S
Banehuset	4450 Jyderup	Netværkscaféen	7700 Thisted
Blåkærgård	8800 Viborg	Netværkstedet Thorvaldsen	1871 Frederiksberg C
Bofællesskabet Kirsten Marie	2800 Kgs. Lyngby	Nordfyns Psykiatricenter	5471 Sønderød
Botilbudet Skovsbovej	5700 Svendborg	Outsideren	2200 København N
Brugerrådet f/Socialpsyk.Jammerbugt Kommune	9440 Åbybro	PH - Aktiv	8600 Silkeborg
BUPS - Brugerudviklingsprojekt for Psykisk syge		Regnbuehuset	2630 Taastrup
& Sårbare	2820 Gentofte	Sind klubben i Hillerød	3400 Hillerød
Café Aroma	5700 Svendborg	Skejbyhave	8200 Århus N
Café Utopia	7500 Holstebro	Skiftesporet	7400 Herning
Center Nørrebro	2200 København N	Socialpsykiatrien og Aktivitetshuset Støberiet	2750 Ballerup
Den Blå Café	7430 Ikast	Socialpsykiatrien, Botilbud	4640 Fakse
Den Grønne Gren	8900 Randers C	Socialpsykiatrisk Center	4330 Hvalsø
Den Gule Dør	4600 Køge	Socialpsykiatrisk Center Rosengaarden	6900 Skjern
Det Gule Hus / Askovgaarden	2200 København N	Stop Op	4880 Nysted
Flydedokken	7000 Fredericia	Stoppestedet	5000 Odense C
Forvandlingsværkstedet	2650 Hvidovre	Støttecentret	6960 Hvide Sande
Fountain House, København	2100 København Ø	Støttecentret	6950 Ringkøbing
Gallohuset	8000 Århus C	Støttecentret	6900 Skjern
Haslekollegiet	8210 Århus V	Støttecentret	6920 Videbæk
Huset i Overgade	9800 Hjørring	Sundbygård	2300 København S
"IFK 98" – Kæmperne	2200 København N	Sølvagergård	4293 Dianalund
Jobigen	8800 Viborg	Unggruppen	8900 Randers C
Lyspunktet	4500 Nykøbing Sj	Værestedet Perronen	4800 Nykøbing F
Mamma Mia	2400 København NV	Værestedet Væksthuset	8700 Horsens
Mandagsklubben i Vejlbj Vest	8240 Risskov		

Store Glasvej 49, 5000 Odense C



POST

Sendes ufrankeret
Modtageren
betaler portoen

**LANDSFORENINGEN AF NUVÆRENDE OG
TIDLIGERE PSYKIATRIBRUGERE**

**+++ 15714 +++
7993 Sydjylland-Fyn USF B**

Lokalforeninger

FAP MIDTVEST:

v/Lone Toustrup, toustrup67@hotmail.com

LAP ÅRHUS:

Skovagervej 2, 8240 Risskov, jp@antv.dk,
www.psykiatribrug.dk
Lise Jul, Telefon: 5358 2014
Tom Jul Pedersen, Telefon: 2988 4532
Bjarne Thykjær Poulsen, Telefon: 9180 3681

LAP SILKEBORG

Netværksgruppe Silkeborg
v/Tonny Johansen, Telefon 3029 8674
tonny.johansen@webnetmail.dk

LAP HORSENS

Netværksgruppe Horsens
v/Johnny Hansen, tlf. 2444 8949, johohansen@gmail.com

LAP RANDERS:

v/Anette Rousing,
Telefon 2733 5713, lapranders@gmail.com

LAP NORDSJÆLLAND:

v/Steen Moestrup, Langbjerg Park 57, 3400 Hillerød
Telefon: 2822 2765, steen@lap.dk

LAP ROSKILDE OG OMEGN:

v/Niels Laursen, Grønnegården 572 B, 2670 Greve
Telefon: 4390 5268, nielsoglaursen@youmail.dk
LAP Roskilde har træffetid anden torsdag,
hver måned kl. 14.00 -16.00 hos PsykInfo,
Kornerups Vænge 9, st. tv., 4000 Roskilde

LAP VESTSJÆLLAND:

v/Valentina Trantel Djurhuus-Andersen
Lundtoftevej 4, 4293 Dianalund
Telefon: 2255 1046, v.djurhuus@gmail.com

LAP HOLBÆK:

v/Bruno Madsen
Telefon: 4053 6067, madsen76bruno@gmail.com

LAP KØGE OG OMEGN:

v/Tina Møllegaard Hesselbjerg
t.hesselbjerg@gmail.com

LAP NÆSTVED OG OMEGN:

v/Hanne Wiingaard, Suså Landevej 37, 4160 Herlufmagle
Telefon: 2163 7314, wiingaard@pc.dk

LAP KØBENHAVN/FREDERIKSBERG:

Vesterbrogade 103, 1., 1620 København V
Tlf.: 33 26 16 23
www.lap-kbh.dk, kontor@lap-kbh.dk
Formand for bestyrelsen:
Per Nielsen
grustoft@gmail.com
Tlf.: 25 86 05 54

LAP KØBENHAVNS OMEGN:

v/Lars Arredondo, Dalstrøget 104, st., 2870 Dyssegård
Telefon: 3956 4802, larsa@tdcadsl.dk

LAP GULDBORGSUND OG LOLLAND:

www.123jemmeside.dk\LAPguldborgsund
Formand: Jytte Rasmussen,
Telefon: 2874 0352, udstrup.jytte@hotmail.com
Næstformand og kasserer: Erik Warburg
Telefon: 5094 7936, erik.warburg@live.dk

KONTAKTPERSON I SVENDBORG KOMMUNE:

Ulla Pedersen, Støberbakken 8, 1.tv., 5700 Svendborg
Telefon: 6220 1509

Regionaleforeninger

LAP MIDTJYLLAND:

v/Tom Jul Pedersen
Telefon: 2988 4532, tomjulpedersen@lap.dk

LAP SYDDANMARK

v/Lise Duus
Telefon: 2231 0942, lise.duus@gmail.com

LAP REGION SJÆLLAND:

Midlertidig kontakt:
Alicia Johansen, alicia.j@webspeed.dk
Hanne Wiingaard, wiingaard@pc.dk

LAP REGION HOVEDSTADEN:

v/Bo Steen Jensen
Telefon: 3969 3388 / 2578 3388, zentao@lap.dk

I lyset af dårskabens kvaler

En portræt-anmeldelse af kunstneren Nikolaj Brie Petersens udstilling på Sct. Hans.



Tekst og foto: Nils Holmquist Andersen

Fuck mig og min person, det er sagen det drejer sig om!

Der har været folk, som har været ude at gå en tur, som lige er dumpet ind og har fået et trip af at se udstillingen. Der kommer selskaber. Der kommer patienter. Der kommer alle mulige gæster på det levende



▲ Maleri af NBP

værksted i det gamle bibliotek på Sct. Hans hospital. Sådan siger Nikolaj Brie Petersen. Alt, hvad han oplever og skaber her, bliver delt med offentligheden via hans gruppe på Facebook. Den hedder Stueren. Gruppen har et stigende antal medlemmer. I november var godt 200 medlemmer tilmeldt.

Ligesom han først læser i gæstebogen senere, er det ligeså på Facebook-gruppen. Nikolaj læser ikke opslag og kommentarer, før processen med at skabe kunst er slut. Han er inde i en kreativ produktionsperiode, hvor han sprøjter en stor mængde digte ud på kopier af hans journalark, skrevet over med sort tusch. Han sprøjter maling ud på, hvad han og andre finder, som kan bruges til at skabe noget med. Han former skulpturer ud af mannequindukker med lamper i skridtet og en håndsav i hovedet. Nogle gange holdt oppe med malertape, som hele tiden skal plejes og sættes på plads.

Han mestrer at udtrykke og vidensdele vanvid og verdenssmerte så præcist, at hans udstilling er blevet et tilløbsstykke for nysgerrige blikke, og den bliver brugt som undervisning indenfor klassisk psykiatri. Der kommer udflugtsbusser med ansatte fra hospitaler. Sociologer, socialrådgivere, psykologer og SOSU-assistenten på guidede ture, direkte ind i galskabens sitrende, krybende, skrigende farverum. Med den beskrivelse kan du på forhånd godt blive lidt bange. Når du har væ-

ret på udstillingen i en stund og din modstand mod den gruopvækkende rædsel er blevet tilpasset et fornuftigt leje, forstår du, at udstillingens effekter er ubevægelige og dermed harmløse. Da kan du starte en gripende rejse ind i et knækket univers, der både er fascinerende og frastødende. Fascinerende fordi galskaben findes, men frastødende fordi den er så tæt på. Udstillingen tager fat i det utæmmede, skamløse. Den ligger med liderligheden og krænker de bånd, der normalt hersker over god samvittighed og rene, fromme dyder. Galskaben er uendelig skør, og i sin enkle sandhed smuk og poetisk, når den er muret inde på et gammelt bibliotek.

UDSTILLINGEN BØR GØRES PERMANENT

Nikolaj skaber kunst, fordi han ikke kan andet, og fordi han bliver sindsygt, hvis han ikke arbejder med sine værker. Han er født i Fredericia, men er endt i København, hvor han er gift og har to børn. Han har tegnet det meste af sit liv, og selvom han siger, at han er en sprogspadser, kan han ikke lade være med at digte hele natten. Korte, præcise digte, rim og remser om hospitalet og det liv, der leves på godt og ondt. Han har ofte søvnbesvær, og hele hans indre følge af angst og dæmoner gør ham rasende produktiv i kunstens verden. Om morgenen, når han har afleveret børnene i skole, rejser han til Roskilde og finder ly i biblioteket,



◀ Nikolaj Brie Petersen.

der både består af udstillingsrum og værksted.

Psykiatrifondens grundlægger og tidligere overlæge på Sct. Hans hospital, Jes Gerlach, har besøgt udstillingen og talt med Nikolaj om, at Stueren burde etableres som en permanent udstilling.

Nikolaj taler også med sin behandlende læge om kunsten og alt muligt andet end sygdom. Han siger: Det er fedt at have noget, at tale med lægen om. At have en relation til lægen, som strækker sig udover sygdom, er guld værd. Men det kan være svært, når man kun ser lægen en gang om måneden under sin indlæggelse. Der er ikke tid til patienten. Om halvandet år skal jeg måske overgå til min praktiserende læge, hvorfra jeg skal have min depot-medicin. Jeg skal starte forfra med et nyt team. Det kan udvikle

sig til hvad som helst. Jeg magter det ikke. Hvis de bliver ved med at skære, som de skærer nu, og forholdene bliver så syge. Så melder jeg mig nok helt ud af systemet. I fremtiden skal jeg tilhøre et superhospital. Det er et af de værste steder, jeg har været indlagt. Jeg vil hellere ligge syg på mit værksted og få drengene til at komme med mad og bare ride den af. Jeg skal ikke ind i deres nye superafdeling. Den bliver så uhyggelig, så grim, kold og dum. Der skal jeg ikke ind!

Måske bliver Nikolaj Brie Petersen "fucked," men hans kunst kommer til at bestå. ■

Kurhusvænge museum og bibliotek

Sct. Hans hospital
4000 Roskilde
Kontakt og åbningstider se:
Facebook/Stueren

DIGTE //

Teks: Nikolaj Brie Petersen

*Alle ham fra sig støder
Alle som en
Af dem han møder
Selv ik' politiet
Vil gi ham bøder
Pusherne vil ik'
Sælge ham stoffer
Han er ik' engang
Fin nok til at være
Et offer
Luderne vil ik'
Lukke ham ind
Han er alene
I sit syge sind
Men sit sind
Han ikke kan styre
Men der er ingen
Sengepladser
For de er for dyre.*

*Med psykisk syge følger et dårligt rygte
Det hænger over os
Vi kan fra det ikke flygte
For ku' vi det
Ja så var vi skredet
I jeres fordomme ligger vi badet
Måske i os nogle bedre vilkår
Kunne skaffe
I stedet for os at straffe.*

*En krokodille
Ville sine æg
I sikkerhed trille
Den trillede dem
Til børnepsykiatrien
Gemte dem i terapien
Men der sad lille Arne Bjarne
Han fik Zyprexa og han var sulten og ikke for skæg
Han lavede dem om til blødkogte æg
Krokodille mor kneb en tåre
Blev kørt væk på en bære
Nu ligger hun på H4
Så tænk jer godt om
Drenge og piger.*

▲ Optisk bedrag - Brudepar.

Besøg i Væksthuset Århus med overnatning hos mig!

Tekst: Lise Jul Pedersen
Foto: Preben Lund

Godt 12 LAP-medlemmer, nogle lokale, andre fra andre steder i landet - mødtes på Århus Banegård. Arrangementet fandt sted i september under festugen - men vejret så ikke for godt ud. I starten regnede det en del. Efter frokost og festugestemning tog vi til Væksthuset, Botanisk Have.

Væksthuset var utrolig flot med forskellige scenarier (Ørken, Tropelandskab, Sommerfugle-have). Væksthuset er et kæmpemæssigt drivhus med store flotte glasparker. Toiletterne var også en uforglemmelig oplevelse. Selv toiletterne var gjort til landskaber af billeder og nogle steder serveret med fuglesang! Det var gratis at komme ind.

Vi tog bussen tilbage til Kloster-torv. Et medlem ønskede at gå i stedet for at tage bussen. På Store Torv i Århus var en utrolig sjov opstilling med et kæmpespejl. På jorden var bygget facaden på et 3 etagers byhus op. Man kunne så kravle på facaden, men fordi et kæmpespejl kastede billedet op i luften, så det ud som om, de der prøvede, hang med hovedet nedad. En kæmpe kø af århusborgere

og festugegæster ville også prøve. Mange folk var stimlet sammen for denne sjove og uforglemmelige oplevelse.

Herefter tog de, der ikke ville overnatte, toget hjem. Et enkelt medlem havde fundet noget dejlig musik på vejen, han ville gå tilbage til.

De tilbageblevne 7 gæster tog bussen til mit hus godt 10 km. uden for Århus. Busturen går langs kysten og er en lang og smuk tur. Til gengæld stopper bussen udenfor min postkasse!

Jeg er i færd med at bygge huset om – køkkenet var ikke færdigt og huset bar præg af, at det er under ombygning. Væggene var rå og afhuggede og køkken nr. 2 ikke færdigt. Jeg havde dog sørget for sovepladser, sengelinned og håndklæder til alle gæster.

LAP-medlemmerne var meget høflige. Efter at have sundet sig lidt, kom de til at sætte pris på de lidt primitive overnatningsforhold. I en tilbygning var der fuldt funktionsdygtigt køkken og separat lejlighed. I huset er også to badeværelser.

Til aftensmad serverede værtinden fiskefrikadeller med kartof-

ler. Vi sad udenfor, mens der blev brændt bål og mørket faldt på. I mørket sad vi og talte i mange timer. Det var utroligt hyggeligt og sjovt. Netværk er vigtigt! Venskab er vigtigt!

De, der ønskede det, fik rundvisning på grunden. Grunden er 14.000 kvadratmeter stor og tæller en traktorhal, 2 garager, et hønsehus, en sø og et hestehus. Omkring huset er en stor park med mange flotte træer og 3 søde katte, hvoraf kun den ene ville klappes, mens resten kunne betragtes på en vis afstand.

Dagen efter blev der hentet morgenmad. Medlemmerne betalte et mindre beløb for morgenmad og overnatning, en 50 -100 kr. hver.

Til turen havde jeg indkøbt madrasser, sengetøj mv., så der kan overnatte i hvert fald en del gæster, hvis vi skal gentage succesen en anden gang. I er velkomne, hvis vi laver et arrangement en anden gang!

Bagefter sagde en af deltagerne: "Det var allertidst. Især ude med overnatning og mad og forplejning og det at lave netværk med andre!" ■

MENS VI VENTER
PÅ BEDRE TIDER...
NYT ÅR...
NYE TIDER...?

KROGS KROG

Af Michael P. Krog



Vi lever i sandhed i interessante tider. Danmark har fået ny regering og før dette blev Donald Trump valgt til amerikansk præsident. Trumps modstander Hillary Clinton fik godt 2 millioner flere stemmer, men tabte alligevel på grund af det amerikanske valgsystem.

Det kan give stof til eftertanke: Amerika har det bedste demokrati, man kan købe for penge. Man skal passe på med politiske vittigheder. De kan gå hen og blive valgt.

Demokrati er besværligt, nogle gange næsten ubærligt, men stadig med Winston Churchills ord, en dårlig løsning, men den bedste som findes.

Vi har haft regeringsskifte og fået en ny regering med Venstre, Liberal Alliance og konservative eller VIC og med hensyn til farven eller måske smagen – Vics Blå. En af hovedpersonerne, Anders Samuelsen, mente endog, at vi havde haft valg, men det var vist kun ham selv, som havde opdaget det. Endnu en gang er ministre skiftet ud og nye kommet til. De skal igen til at sætte sig ind i stoffet, men er løst fra forrige ministres tilsagn og papirløse løfter. Der er således kommet nye ministre på socialområdet og psykiatrien.

Det er "naturligvis" nye kvinder på begge poster. Ifølge LA vil kvinder helst have de 'bløde' emner og mænd de hårde og mest magtfulde som økonomi.

Regeringen kalder sig en tre-kløverregering, måske velvidende og

selverkendende, at denne blomst ikke giver synderlig lykke i forhold til et firkløver.

De to nye kvinder er Venstres Ellen Trane Nørby, som sundhedsminister og oveni børnemini-ster, samt den konservative Mai Mercado på socialministerposten.

Formanden for Liberal Alliance, Anders Samuelsen, ville være udenrigsminister, og det blev han. Han er siden blevet hånet for sin iver efter regeringsmagten. Det er blevet billedliggjort med længslen efter en ministerbil. Især et formiddagsblad kalder ham nu konsekvent, Audi Samuelsen. Det har kostet noget på troværdigheden. Samuelsen er allerede i en ny måling blevet udnævnt til den mindst troværdige minister. En anden LA'er, Thyra Frank, blev også ganske overraskende ældreminister. Hendes overdragelsesforretningsskifte var en flaske Baileys. Hun mente, at denne drik også ville gavne ældre. Før eller siden skal jeg nok vænne mig til tanken om at blive ældre. Det bliver svært, men jeg har indkøbt en flaske, som jeg er begyndt at nippe til. Foreløbig er smagen til at leve med. I det hele taget måtte LA afgive og skifte standpunkter på mange væsentlige emner for at blive ministre.

Tidligere statsminister J. O. Krag udødeliggjorde sig blandt andet ved at sige: Man har et standpunkt til man får et nyt. Det nye tanke-sæt hedder tilsyneladende nu: Man har et standpunkt, til man får en dyt! Tre-kløverregeringen har i

øvrigt 53 mandater i Folketinget og mangler derfor 37 for at få det eftertragtede flertal. Så det må enten blive Dansk Folkeparti eller Socialdemokratiet, som skal lægge stemmer til.

Det gamle år som er gået, synes jeg ikke giver anledning til den store begejstring.

Jagtsæsonen i og på den sociale verden varer hele året, men mærkes måske mest til jul. Kontant-hjælpsloft, nedskæringer og meget lidt nytænkning i form af fornyelser og forbedringer. Det eneste, som efterhånden med sikkerhed stiger, er politikerleden.

Pisk og gulerod som styringsredskaber bliver brugt efter det bibelske Matthæusprincip. Dem, som har mindst, skal have endnu mindre for at få 'incitament' til at gå i arbejde. Er man mere velbeslået gælder derimod den modsatte logik, så skal man have flere penge i form af skattelettelser. Hvis ikke den nye regering var blevet dannet, kunne det have udløst et valg, samt at de absolut rigeste ikke fik topskattelettelser.

Under alle omstændigheder skal vi dog alle til valg i det nye år.

Der er kommune- og regionsvalg tirsdag den 21. november 2017. Således kan man sikkert se færre nedskæringer i kommunerne, og måske vanker der lidt ekstra godt i posen. Der er næsten ikke noget, som kan formilde politikere til at love og være generøse end muligheden for genvalg. Måske vi allerede nu skal begynde at

tænke lokalt og nationalt på, hvordan vi bedst sikrer en bedre fremtidig psykiatri og behandling.

Den nyvalgte amerikanske præsident Trump har allerede gjort sig bemærket ved i uset grad i at skifte mening og forlade valgløfter på vej mod magten i Det Hvide Hus. Trump forklarer det med, at én ting er, hvad man siger i valgkampen. Noget helt andet er, hvad man mener, når man bliver valgt. Personligt har jeg altid selv kaldt det for det politiske 'Ikea-princip'. Princippet skal helst udtales mundtligt: Låger og skuffer.

Året har været særdeles hårdt på det musikalske område, hvor store ånder som David Bowie og Leonard Cohen har forladt os. En af de heldigvis endnu levende legender, Bob Dylan, fik årets Nobelpris i litteratur. Han kommer dog ikke til overrækkelsen. Han skulle lige noget den dag. Leonard Cohen var et meget tænksomt, poetisk og mørkt væsen. Han havde mani-depressive træk. Han skrev: 'Der er en revne i alting, det er sådan lyset kommer ind.' Og beskrev sig selv ved at sige at 'jeg anser ikke mig selv som pessimist. For mig er en pessimist én, som altid forventer regn. Og jeg føler mig drivvåd.'

Her til sidst også et glædeligt dødsfald.

Dagbladet Information og andre aviser har skrevet om et forhadet og forglemmeligt dødsfald, som man mente at kunne konstatere: New Public Management.

Dette forhadte begreb, hvor alt kan effektiviseres og ledes som en pølsefabrik. Uanset om det handler om mennesker, kunst, sygdomme, teatre eller hospitalsafdelinger. Det vigtigste er effektivitet og et regneark. Alt kan ifølge NPM sættes på en formel og hvert år beskæres med et antal procent. Mindeskriften lød i al sin korthed: 'New Public Management – Hvil i fred – Du vil ikke blive savnet!'

Apropos virkeligheden: Forbes – som er et internationalt økonomisk nyhedsorgan for forretningsfolk i lighed med danske 'Børsen', har hvert år en liste over de 10 rigeste fiktive – altså opdigtede - personer i verden. Indtil for nogle år siden havde julemanden en central plads på listen, men han er nu taget helt ud. Forklaring? Listen var for fiktive personer og, som alle ved, er julemanden virkelig! På vej ind i det nye år, vil jeg ønske, at vi vil blive lidt mindre egoistiske og i stedet tænke lidt mere på hinanden. Vi kunne begynde med at tro lidt bedre om hinanden. Bagefter kunne vi tale lidt bedre til hinanden. Kærlighed er det eneste, der vokser, jo mere man ødsler med det.

Peter Faber bad om at 'vend kun op og ned på alle ting. Jorden med, thi den er falsk og hul. Rør dog ikke ved min gamle jul'. - Og hvis julen gør at vi glæder og tænker på andre end os selv – så lad den vare langt længere end til påske.

Fra ALLE OS til ALLE JER ønsker vi en rigtig glædelig Jul – og et herligt nyt år 2017!

Kys det nu, det satans liv, grib det, fang det før det er forbi.

Hav det godt og pas nu rigtigt godt på jer selv!

Kærligst Michael

KROGS
KROG



DANMARK

PP

Afsender: Medlemsbladet LAP, Store Glasvej 49, 5000 Odense C